

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Plzeň 2015

Zdeněk Dubský

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Charakteristika Vězeňské služby České republiky jako orgánu veřejné
správy se zaměřením na Věznici Plzeň

Předkládá: Zdeněk Dubský

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Zadávací list

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Charakteristika Vězeňské služby České republiky jako orgánu veřejné správy se zaměřením na Věznici Plzeň“ zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni 25. března 2015

podpis předkládajícího

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval mému vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za spolupráci, konzultace a poskytování nezbytných informací při vypracování této bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Vězeňská služba České republiky jako orgán veřejné správy	3
2.1	Úkoly Vězeňské služby	4
2.2	Členění Vězeňské služby	5
2.3	Organizační jednotky Vězeňské služby	6
3	Generální ředitelství	6
3.1	Generální ředitel	6
3.2	Náměstek generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu	8
3.3	Náměstek generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení	8
3.4	Náměstek generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku.....	9
3.5	Vrchní ředitel kanceláře generálního ředitele	9
3.6	Odbor vězeňské a justiční stráže.....	9
3.7	Odbor kontroly.....	10
3.8	Odbor správní	11
3.9	Odbor výkonu vazby a trestu	12
3.10	Střední odborné učiliště.....	12
3.11	Duchovní služba.....	13
3.12	Odbor ekonomický	13
3.13	Odbor logistiky.....	14
3.14	Odbor zdravotnické služby.....	15
3.15	Programy a fondy EU.....	16
3.16	Samostatný analytik	17
3.17	Kancelář generálního ředitele.....	17
3.18	Odbor personální	18
3.19	Odbor informatiky	19
3.20	Akademie Vězeňské služby.....	19
3.21	Bezpečnostní ředitel	20
3.22	Interní audit	21
3.23	Hlavní ekolog	21
3.24	Hlavní požární technik Vězeňské služby	22
3.25	Vrchní technik BOZP Vězeňské služby	22
3.26	Vazební věznice, věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence.	23

4	Věznice Plzeň jako vybraná organizační jednotka	24
4.1	Vedení věznice.....	25
4.2	Oddělení vězeňské stráže.....	26
4.2.1	Eskortní směna	27
4.2.2	Strážní směny	29
4.2.3	Operační středisko.....	30
4.2.4	Brána pro pěší a brána pro motorová vozidla.....	30
4.2.5	Předváděcí skupina.....	32
4.2.6	Doprava	32
4.2.7	Služební kynologie.....	33
4.3	Oddělení výkonu trestu.....	33
4.3.1	Vnitřní a vnější diferenciaci.....	35
4.4	Zaměstnanci oddělení výkonu trestu	37
4.4.1	Dozorci.....	37
4.4.2	Speciální pedagog	37
4.4.3	Psycholog	38
4.4.4	Sociální pracovník.....	38
4.4.5	Vychovatel	39
4.4.6	Pedagog volného času	41
4.4.7	Vychovatel – terapeut.....	41
4.4.8	Duchovní	42
4.5	Spolupráce	42
5	Závěr	50
6	Resumé	52
7	Přehled pramenů.....	53
7.1	Knižní zdroje	53
7.2	Právní předpisy	55
7.3	Internetové zdroje	57
8	Slovníček odborných pojmů.....	58
9	Klíčová slova	59
10	Keyword	59
11	Přílohy	60

1 Úvod

Téma bakalářské práce ve spojitosti s vězeňskou službou jsem si zvolil na základě mého působení v tomto bezpečnostním sboru. Vězeňskou službu české republiky bych chtěl představit jako výkonný orgán státní správy pro vězeňství, jehož úkolem je nejen bezpečností hledisko spojené s výkonem služby. U široké veřejnosti, která často chápe zaměstnance vězeňské služby jako „bachaře“ vykonávající službu spojenou pouze s „hlídáním“ vězňů. Kromě příslušníků, kteří zajišťují přímý výkon služby, nesou nemalou část odpovědnosti za penitenciární péči osob ve výkonu trestu odborní zaměstnanci jednotlivých věznic, kteří se přímo podílejí na procesu resocializace prostřednictvím práce s vězněnými osobami. V této bakalářské práci bych chtěl představit vězeňskou službu jako instituci, která k 28. únoru 2015 zabezpečovala široké spektrum služeb spojených s pobytem ve výkonu vazby a výkonu trestu pro 19 201 osob z toho 16 976 osob ve výkonu trestu, 2 184 osob ve výkonu vazby a 41 osob ve výkonu zabezpečovací detence.

V první části se budu snažit přiblížit obecné vymezení působnosti, definice a přiblížení úkolů a činností zabezpečovaných vězeňskou službou na základě zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, kterým byla zřízena.

Ve druhé části představím orgán centrálního řízení a správy vězeňské služby, kterým je generální ředitelství. V této části bych chtěl seznámit s činností nejvyššího vedení vězeňské služby, ke kterému patří generálního ředitele a jeho náměstci. V neposlední řadě představím činnosti jednotlivých odborů generálního ředitelství, které zastřešují činnosti vykonávané v jednotlivých organizačních jednotkách.

Ve třetí části věnované vybrané organizační jednotce, a to Věznici Plzeň, ve které jsem zaměstnán, představím zejména činnosti oddělení úzce spojená s prací s vězněnými osobami a zajišťováním pořádku a bezpečnosti ve věznici, kterými jsou oddělení vězeňské stráže a oddělení výkonu trestu. U oddělení vězeňské stráže chci seznámit s prací a úkoly příslušníků, kteří zajišťují strážní službu spočívající v ostraze objektů, eskortování vězněných osob a speciální činnosti s tím spojené, včetně spolupráce s ostatními bezpečnostními sbory České republiky při udržování a prohlubování standardů profesionality při výkonu těchto činností.

U oddělení výkonu trestu zmíním zejména navenek málo prezentovanou, ale velmi důležitou práci civilních odborných zaměstnanců věznice zajišťujících penitenciární péči o vězněné osoby, kteří se svým působením zasazují o reedukaci a resocializaci těchto osob tak, aby výkon trestu naplňoval svůj účel a byla snižována recidiva. K naplnění těchto úkolů je důležitou součástí spolupráce s ostatními orgány státní správy a samosprávy a organizacemi neziskového sektoru poskytujícími vězněným osobám specializovanou pomoc, zpravidla na základě dobrovolnosti.

2 Vězeňská služba České republiky jako orgán veřejné správy

Vězeňská služba České Republiky (dále jen Vězeňská služba) je zřízena zákonem č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky ze dne 17. listopadu 1992 s účinností od 1. ledna 1993.

Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem, účetní jednotkou¹, správním úřadem, poskytovatelem zdravotnických služeb a organizační složkou státu podřízenou Ministerstvu spravedlnosti České republiky (dále jen ministerstvo), které je ústředním orgánem státní správy pro vězeňství a ve vztahu k vězeňství plní funkci jejího zřizovatele. Vězeňská služba zajišťuje výkon trestu odnětí svobody², výkon vazby³ a výkon zabezpečovací detence⁴. Vězeňská služba dále zajišťuje ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů, státních zastupitelství a ministerstva. Poskytuje zdravotní služby ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, výkonu trestu, výkonu zabezpečovací detence, příslušníkům a zaměstnancům vězeňské služby. V případě potřeby zabezpečuje zdravotní služby i u mimo vězeňských poskytovatelů zdravotnických služeb. Vězeňská služba při plnění svěřených úkolů spolupracuje s bezpečnostními orgány České republiky, orgány státu, orgány obcí, řadou státních i nestátních subjektů a organizacemi a obdobnými institucemi v zahraničí.⁵

¹ § 9 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích ve znění zákonů č. 492/200 Sb., 229/2001 Sb., 501/2001 Sb., 320/2001 Sb., 280/2002 Sb., 202/2002 Sb., 476/2002 Sb., 88/2003 Sb., 353/2003 Sb., 480/2003 Sb., 41/2004 Sb., 218/2004 Sb., 217/2005 Sb., 359/2005 Sb., 22/2006 Sb., 140/2006 Sb., 342/2006 Sb., 296/2007 Sb., 139/2008 Sb., 274/2008 Sb., 457/2008 Sb., 153/2009 Sb., 227/2009 Sb., 239/2012 Sb., 457/2011 Sb., 18/2012 Sb., 407/2012 Sb., 503/2012 Sb., 311/2013 Sb., dále jen o majetku České republiky

² Dle zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody ve znění zákonů č. 359/1999 Sb., 3/2002 Sb., 320/2002 Sb., 218/2003 Sb., 52/2004 Sb., 539/2004 Sb., 109/2006 Sb., 267/2006 Sb., 346/2007 Sb., 7/2009 Sb., 306/2008 Sb., 41/2009 Sb., 281/2009 Sb., 341/2010 Sb., 181/2011 Sb., 375/2011 Sb., 399/2012 Sb., 276/2013 Sb. dále jen o výkonu trestu

³ Dle zákona č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby ve znění zákonů č. 208/200 Sb., 258/2000 Sb., 3/2002 Sb., 218/2003 Sb., 52/2004 Sb., 539/2004 Sb., 7/2009 Sb., 41/2009 Sb., 375/2011 Sb., 105/2013 Sb., 275/2013 Sb.

⁴ Dle zákona č. 129/2008 Sb. o o výkonu zabezpečovací detence ve znění zákonů č. 208/2000 Sb., 258/2000 Sb., 3/2002 Sb., 218/2003 Sb., 52/2004 Sb., 539/2004 Sb., 7/2009 Sb., 41/2009 Sb., 375/2011 Sb., 105/2013 Sb., 276/2013 Sb. dále jen o výkonu vazby

⁵ § 24 zákona 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky ve znění zákonů č. 293/1993 Sb., 169/1999 Sb., 30/2000 Sb., 460/2000 Sb., 362/2003 Sb., 436/2003 Sb., 413/2005 Sb., 267/2006 Sb., 342/2006 Sb., 129/2008 Sb., 274/2008 Sb., 227/2009 Sb., 341/2011 Sb., 357/2011 Sb., 375/2011 Sb., 157/2013 Sb., 303/2013 Sb., dále jen o Vězeňské službě ČR

2.1 Úkoly Vězeňské služby

Vězeňská služba

- a) spravuje a střeží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody,*
- b) spravuje a střeží ústavy pro výkon zabezpečovací detence,*
- c) střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody a eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, a to bezprostředně po ukončení výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody,*
- d) prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění,*
- e) provádí výzkum v oboru penologie a využívá jeho výsledky a vědecké poznatky při výkonu vazby a při výkonu trestu odnětí svobody,*
- f) zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství,*
- g) vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody,*
- h) provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby,*
- i) vede evidenci osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky,*
- j) plní úkoly, které pro ni vyplývají z vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána,*
- k) zabezpečuje vzdělávání příslušníků Vězeňské služby (dále jen "příslušníci") a občanských zaměstnanců Vězeňské služby, které provádí Akademie Vězeňské služby, a vzdělávání osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, které provádí Střední odborné učiliště,*
- l) poskytuje zdravotní služby ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby;*

v případě potřeby zabezpečuje zdravotní služby u mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb,

m) v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem objasňuje a prověřuje vlastními pověřenými orgány (dále jen „pověřené orgány Vězeňské služby“) trestné činy osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence; ve spolupráci s Generální inspekcí bezpečnostních sborů se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti příslušníků Vězeňské služby a občanských zaměstnanců zařazených k výkonu práce ve Vězeňské službě spáchané při výkonu služby nebo při plnění pracovních úkolů.⁶

„Vězeňská služba spolupracuje při plnění svých úkolů zejména s ozbrojenými bezpečnostními orgány České republiky, s dalšími orgány státu, s orgány obcí a s obdobnými institucemi v zahraničí.“⁷

2.2 Členění Vězeňské služby

Vězeňská služba se člení na vězeňskou stráž, justiční stráž, správní službu a pověřené orgány Vězeňské služby.

Vězeňská stráž střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby a výkonu trestu, střeží věznice, vazební věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence. Při těchto činnostech v uvedených místech zajišťuje stanovený pořádek a kázeň. Vězeňská stráž se dále dělí na strážní službu a dozorčí službu.

Justiční stráž zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ostatních místech výkonu činnosti soudů a ministerstva. Dále v rozsahu stanoveném zákonem zajišťuje bezpečnost výkonu pravomocí soudů a státních zastupitelství.

Správní služba rozhoduje ve správním řízení podle všeobecně platných právních předpisů a zabezpečuje organizační, ekonomickou, výchovnou, zdravotnickou a ostatní odbornou činnost.

Pověřené orgány mají postavení policejního orgánu v řízení o trestných činech vězněných osob spáchaných ve výkonu vazby, výkonu trestu a výkonu zabezpečovací detence.

Vězeňská stráž, justiční stráž a pověřené orgány mají postavení ozbrojeného sboru.

⁶ § 2 odst. 1 zákona 555/1992 Sb. o Vězeňské službě ČR

⁷ § 24 odst. 1 zákona 555/1992 Sb. o Vězeňské službě ČR

2.3 Organizační jednotky Vězeňské služby

Organizačními jednotkami Vězeňské služby jsou generální ředitelství, vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademie Vězeňské služby.⁸

3 Generální ředitelství

Generální ředitelství Vězeňské služby je odborný metodický, organizační a kontrolní orgán, který vytváří předpoklady k plnění úkolů vyplývajících pro Vězeňskou službu ze zákonů a souvisejících právních předpisů, kterými je při výkonu své činnosti vázána. Generální ředitelství v rámci plnění a zabezpečení úkolů týkajících se vězeňství spolupracuje s ministerstvem a jednotlivými úseky ministerstva, Institutem pro kriminologii a sociální prevenci, Kanceláří veřejného ochránce práv, Probační a mediační službou, Vězeňskou duchovenskou péčí, nestátními neziskovými organizacemi, dalšími ministerstvy, správními úřady a ostatními bezpečnostními sbory v České republice i v zahraničí.

Generální ředitelství se ve své vnitřní organizační struktuře dělí na odbory, oddělení a referáty.

Organizační členění generálního ředitelství: Generální ředitel, náměstek generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu, náměstek generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení, náměstek generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku a vrchní ředitel kanceláře generálního ředitele.

3.1 Generální ředitel

V čele Vězeňské služby stojí generální ředitel Vězeňské služby („dále jen generální ředitel“), kterého dle zákona jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti⁹. Generální ředitel Vězeňskou službu řídí a za její činnost je plně zodpovědný ministru spravedlnosti, jehož i ve stanoveném rozsahu v otázkách vězeňství zastupuje. Generální ředitel činní právní úkony za vězeňskou službu jménem státu¹⁰. Generální ředitel řídí Vězeňskou službu tím, že určuje zásady pro řešení otázek koncepční povahy, předkládá návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se působnosti Vězeňské služby a osobně rozhoduje ve věcech, v nichž si rozhodování vyhradil. V rámci působnosti vydává vnitřní předpisy a jiné akty

⁸ §1 odst. 4 zákona 555/1992 Sb. o Vězeňské službě ČR

⁹ §1 odst. 2 zákona 555/1992 Sb. o Vězeňské službě ČR

¹⁰ §4 zákona 555/1992 Sb. o Vězeňské službě ČR

řízení. Určuje místo výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, stanovuje základní typy jednotlivých věznic a zřizuje oddělení různých typů věznic. Je ministři zodpovědný za organizaci, řízení a kontrolu, včetně dodržování pravidel bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci a výkonu služby ve Vězeňské službě.¹¹

Generální ředitel přímo řídí své náměstky, vrchního ředitele kanceláře generálního ředitele (dále jen „vrchní ředitel kanceláře“), bezpečnostního ředitele, vedoucího interního auditu, vrchního technika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hlavního požárního technika, hlavního ekologa a ředitele organizačních jednotek. Generálního ředitele v době jeho nepřítomnosti zastupuje náměstek generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu v plném rozsahu, kromě věcí, které si generální ředitel vyhradil. V případě nepřítomnosti náměstka generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu určí generální ředitel zastupujícího náměstka generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení, náměstka generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku nebo vrchního ředitele kanceláře. Generální ředitel ustanovuje¹² na služební místa náměstka generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu, náměstka generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení, vrchního ředitele kanceláře, bezpečnostního ředitele, ředitele odborů generálního ředitelství, ředitele věznic, vazebních věznic, ústavů pro výkon zabezpečovací detence a ředitele Akademie a jmenuje a odvolává z funkce¹³ náměstka generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku, ředitele Středního odborného učiliště a ředitele odborů generálního ředitelství.

Náměstci a vrchní ředitel kanceláře řídí organizační jednotky a útvary, jejichž řízením byli pověřeni. Dále odpovídají za činnost, kontrolu a plnění úkolů

¹¹ Viz § 4, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby České republiky

¹² Dle zákona 361/2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění zákonů č.186/2004 Sb., 436/2004 Sb., 586/2004 Sb., 626/2004 Sb., 253/2005 Sb., 169/2005 Sb., 413/2005 Sb., 530/2005 Sb., 531/2006 Sb., 261/2007 Sb., 189/2006 Sb., 261/2007 Sb., 305/2008 Sb., 326/2009 Sb., 306/2008 Sb., 341/2011 Sb., 470/2011 Sb., 375/2011 Sb., 16/2012 Sb., 428/2011 Sb., 399/2012 Sb., 303/2013 Sb. dále jen o služebním poměru příslušníků

¹³ § 33 a 73 zákona č. 262/2006, zákoníku práce ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., 181/2007 Sb., 26/2007 Sb., 296/2007 Sb., 362/2007 Sb., 357/2007 Sb., 116/2008 Sb., 121/2008 Sb., 126/2008 Sb., 294/2008 Sb., 305/2008 Sb., 382/2008 Sb., 451/2008 Sb., 320/2009 Sb., 326/2009 Sb., 286/2009 Sb., 306/2008 Sb., 462/2009 Sb., 347/2010 Sb., 377/2010 Sb., 427/2010 Sb., 73/2011 Sb., 180/2011 Sb., 185/2011 Sb., 466/2011 Sb., 341/2011 Sb., 364/2011 Sb., 365/2011 Sb., 367/2011 Sb., 429/2011 Sb., 375/2011 Sb., 167/2012 Sb., 385/2012 Sb., 396/2012 Sb., 399/2012 Sb., 472/2012 Sb., 155/2013 Sb., 303/2013 Sb., 435/2013 Sb., 101/2014 Sb., 182/2014 Sb., 250/2014 Sb., 328/2014 Sb.

patřících do jejich působnosti, ochranu osobních údajů, utajovaných informací, zajišťování podmínek pro výkon služby a práce podřízených, včetně hospodárného, efektivního a účelného využívání finančních a materiálových prostředků. Vyjadřují se k personálním otázkám jednotlivých odborů. V rozsahu své působnosti vydávají vnitřní předpisy, které stanovují závazné postupy v oboru jejich působnosti a plní úkoly podle pokynů generálního ředitele. Náměstky a vrchního ředitele kanceláře zastupuje určený pověřený příslušník nebo vedoucí zaměstnanec.

3.2 Náměstek generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu

Do působnosti náměstka pro bezpečnost a kontrolu spadají odbor vězeňské a justiční stráže a odbor kontroly. Podílí se na řešení strategických, bezpečnostních a koncepčních otázek k činnosti Vězeňské služby, odpovídá za agendu přezkumu rozhodnutí ve věcech služebního poměru příslušníků, odborně a metodicky řídí a usměrňuje činnosti prvních zástupců a služebních zástupců ředitelů věznic, vazebních věznic a ústavů zabezpečovací detence na úseku, který řídí. Vede jednání s orgány státní správy, samosprávy, správními úřady a ostatními bezpečnostními sbory v otázkách spolupráce a plnění dohod sjednaných s Vězeňskou službou.

3.3 Náměstek generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení

Do působnosti náměstka generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení spadají odbor výkonu vazby a trestu, odbor správní, střední odborné učiliště a duchovní služba, které náměstek prostřednictvím ředitelů řídí. Podílí se na řešení strategických, bezpečnostních a koncepčních otázek k činnosti Vězeňské služby, vyjadřuje se k otázkám ozdravných pobytů příslušníků¹⁴ a zejména k posuzování závažných překážek na straně příslušníků. Metodicky řídí a odborně usměrňuje činnosti prvních zástupců a služebních zástupců ředitelů věznic, vazebních věznic a ústavů zabezpečovací detence na úseku, který řídí. Vede jednání s ústředními orgány státní správy, samosprávy, správními úřady a nestátními institucemi neziskového sektoru v otázkách spolupráce s Vězeňskou službou ve své působnosti.

¹⁴ Dle § 80 zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků

3.4 Náměstek generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku

Do působnosti náměstka generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku spadají odbor ekonomický, odbor logistiky, odbor zdravotnické služby, samostatný analytik a programy a fondy EU, které prostřednictvím jejich ředitelů řídí. Metodicky řídí a odborně usměrňuje činnosti prvních zástupců a služebních zástupců ředitelů věznic, vazebních věznic, ústavů zabezpečovací detence a ředitelů zotavoven Vězeňské služby na úseku, který řídí. Je plně odpovědný za hospodaření s prostředky státního rozpočtu, koordinuje projekty zaměstnávání vězněných osob u subjektů realizujících zakázky financované ze státního rozpočtu a vede jednání s orgány státní správy a samosprávy v otázkách spolupráce s Vězeňskou službou.

3.5 Vrchní ředitel kanceláře generálního ředitele

Do působnosti vrchního ředitele kanceláře spadají kancelář generálního ředitele, personální odbor, odbor informatiky a Akademie Vězeňské služby, které prostřednictvím jejich ředitelů řídí. Metodicky a odborně usměrňuje činnosti Akademie a koordinátora pro interpersonální vztahy. Vede jednání s orgány státní správy v otázkách spolupráce a zahraničních styků Vězeňské služby.

Generální ředitelství se člení na odbory: odbor personální, odbor kontroly, interní audit, odbor výkonu vazby a trestu, odbor vězeňské a justiční stráže, odbor správní, odbor zdravotnické služby, odbor ekonomický, odbor logistiky, odbor informatiky.

3.6 Odbor vězeňské a justiční stráže

V čele odboru vězeňské a justiční stráže stojí ředitel odboru, který je ve služebním poměru¹⁵.

Do kompetencí odboru vězeňské a justiční stráže spadají činnosti spojené se strážní službou¹⁶, s organizací vnější a vnitřní bezpečnosti věznic, s prováděním a realizací eskort vězněných osob, služební kynologií a služební a profesní přípravou zaměstnanců. Metodicky řídí, kontroluje a koordinuje činnosti oddělení vězeňské stráže a oblastní velitele justiční stráže na jednotlivých organizačních

¹⁵ Dle zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků

¹⁶ Strážní služba zabezpečuje zejména ochranu a střežení objektů spravovaných Vězeňskou službou

jednotkách.

Odbor vězeňské a justiční stráže plní úkoly na úseku krizového řízení a zastupuje Vězeňskou službu v celostátních orgánech krizového řízení.¹⁷ Odbor vězeňské a justiční stráže úzce spolupracuje na základě uzavřených dohod a zákonných zmocnění s ostatními bezpečnostními sbory jako jsou Policie ČR¹⁸ a Celní správa¹⁹.

3.7 Odbor kontroly

V čele odboru vězeňské a justiční stráže stojí ředitel odboru, který je ve služebním poměru²⁰.

Odbor kontroly provádí kontrolu ve všech stupních řízení vězeňské služby a kontrolu v objektech spravovaných vězeňskou službou včetně kontroly ochrany pořádku a bezpečnosti při výkonu a správě soudnictví. Provádí vnitřní kontrolní činnost při výkonu vězeňství především v oblastech financí, majetku a organizace. Provádí úkony policejního orgánu ve věcech trestných činů spáchaných odsouzenými nebo obviněnými ve věznicích a na základě dohody spolupracuje s Policií České republiky²¹. Vyřizuje stížnosti a oznámení podané proti Vězeňské službě. Vyhledává, monitoruje a analyzuje rizika spojená s činností Vězeňské služby. Metodicky řídí, kontroluje a koordinuje činnosti oddělení prevence a stížností jednotlivých organizačních jednotek.

¹⁷ § 8 přílohy č. 2 k Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

¹⁸ Dle Nařízení generálního ředitele č. 1/2013 Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci Vězeňské služby a Policie vybraná ustanovení dohody týkající se vězeňské a justiční stráže spočívají ve spolupráci při pátrání po uprchlých vězňených osobách policií a předání zpět Vězeňské službě, pomoci při zdolávání mimořádných událostí nemůže-li vězeňská služba zajistit pořádek a bezpečnost vlastními silami, při zajišťování tras eskort, při vzájemném předávání informací, při zabezpečení služebních zbraní jednotek JS, při zajišťování odborné pyrotechnické činnosti, při využívání speciální techniky, při zajišťování pořádku a bezpečnosti v objektech střežených justiční stráží, při praktickém výcviku a zdokonalování odborné způsobilosti příslušníků, při výcviku řidičů, při předávání a přebírání osob za účelem trestního stíhání a předávání statistických informací a zkušeností dobré praxe.

¹⁹ Dle Nařízení generálního ředitele č. 20/2013 Dohoda o spolupráci mezi Vězeňskou službou a České republiky a Celní správou České republiky. Předmětem dohody je předávání informací, vzájemné poskytování odborných školení a vzdělávání včetně užívání objektů, poskytování vzájemné pomoci materiálního a technického zabezpečení, odborná příprava psů a psů. Činnostmi dohody využívané odborem vězeňské stráže spočívají zejména ve spolupráci při výcviku psů, odborných školení týkající se rentgenové techniky a využívání mobilního rentgenového zařízení.

²⁰ Dle zákona č. 361/2003 o služebním poměru příslušníků

²¹ Přičemž využívá vybraná ustanovení dohody o spolupráci s Policií spočívající ve spolupráci při používání operativně pátracích prostředků a techniky ve věznicích, při předcházení, odhalování a vyšetřování trestné činnosti vězňených osob spáchaných ve věznicích, při vzájemném předávání informací pro odhalování trestné činnosti, při využívání informačního systému ETR

Spolupracuje s generální inspekcí bezpečnostních sborů²² při vyšetřování trestné činnosti příslušníků a zaměstnanců vězeňské služby spáchaných při výkonu služby nebo výkonu pracovních činností. Vyřizuje stížnosti, podněty a oznámení podané proti vězeňské službě.²³

Ředitelé odborů vězeňské a justiční stráže a odboru kontroly jsou přímo podřízeni a zodpovědní náměstkovi pro bezpečnost a kontrolu.

3.8 Odbor správní

Odbor správní zajišťuje činnosti spisové a archivní služby, vězeňské administrativy, zpracovává statistické údaje a zajišťuje právní poměry cizinců ve výkonu vazby a výkonu trestu. Pro vedení Vězeňské služby zabezpečuje úplné znění právních předpisů týkajících se působnosti Vězeňské služby včetně zpracování, úpravy, koordinace a kontroly při vydávání všech vnitřních předpisů na generálním ředitelství, kterým přiděluje číselná označení a zajišťuje jejich distribuci. Vede evidence osob ve výkonu vazby, výkonu trestu a výkonu zabezpečovací detence a je správcem těchto dat. Metodicky řídí, koordinuje a kontroluje činnosti související s vedením administrativních agend, jak ve všech věznicích, tak i na generálním ředitelství.

Odbor správní v rámci vězeňské služby stanovuje podmínky pro přístup do Centrální evidence obyvatel, k chráněné části internetových stránek Vězeňské služby včetně zajišťování monitoringu oprávněnosti přístupů. Metodicky řídí, kontroluje a koordinuje přístupy do aplikací CzechPoint Office a základních registrů, včetně poskytování informací ve vězeňské službě a k tomuto účelu rozhoduje ve správním řízení. Metodicky řídí, kontroluje a koordinuje činnosti správních oddělení a vedení administrativních agend jednotlivých organizačních jednotek²⁴.

Odbor správní spolupracuje s Ministerstvem spravedlnosti²⁵ a dalšími ministerstvy, Kanceláří prezidenta republiky²⁶, správními úřady, orgány činnými v trestním řízení, soudy a státními zastupitelstvími a s ostatními orgány státu a

²² Dle zákona č. 341/2011 Sb. o Generální inspekci bezpečnostních sborů ve znění zákona č. 64/2014 Sb., dále jen o Generální inspekci

²³ Dle § 4, přílohy č. 2, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

²⁴ Dle § 11 přílohy č. 2, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

²⁵ Např. Při přípravě zákonů a dalších právních předpisů týkajících se Vězeňské služby.

²⁶ Zejména při udělování amnestie prezidentem republiky včetně koordinace činností na věznicích při jejich plnění.

orgány obcí²⁷.

3.9 Odbor výkonu vazby a trestu

Odbor výkonu vazby a trestu plní úkoly spojené se zajišťováním účelu výkonu vazby u obviněných, účelu výkonu zabezpečovací detence u chovanců a účelu výkonu trestu u odsouzených v oblastech profilace věznic, obsahu a forem zacházení s osobami ve věznicích, umístováním odsouzených do jednotlivých věznic a koordinuje všechny penitenciární a psychologické činnosti v rámci vězeňské služby. Taktéž ve výše uvedených úsecích zpracovává koncepční materiály přímo se týkající vězeňství.

Odbor výkonu vazby a trestu se dále dělí na oddělení výkonu vazby a trestu, na oddělení odborného zacházení a oddělení dislokace vězňených osob. Metodicky řídí, kontroluje a koordinuje činnosti oddělení výkonu vazby a trestu jednotlivých organizačních jednotek. Odbor výkonu vazby a trestu při výkonu své působnosti spolupracuje zejména s Akademií²⁸, s ministerstvem a jednotlivými úseky ministerstva, Institutem pro kriminologii a sociální prevenci, Kanceláří veřejného ochránce práv, Probační a mediační službou, Českým helsinským výborem, Vězeňskou duchovenskou péčí, nestátními neziskovými organizacemi, dalšími ministerstvy, správními úřady, orgány činnými v trestním řízení, soudy a státními zastupitelstvími, ostatními orgány státu a orgány obcí a ostatními bezpečnostními sbory v České republice i v zahraničí.

3.10 Střední odborné učiliště

Střední odborné učiliště je výchovné vzdělávací zařízení poskytující osobám ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody přípravu pro výkon povolání a odborných činností v odborných a studijních oborech, doplnění základního vzdělání a doplnění nebo rozšíření kvalifikace ve vzdělávacích kurzech²⁹. Střední odborné učiliště se dělí na ředitelství a školská vzdělávací střediska.

Školská vzdělávací střediska jsou zřízena ve věznicích Heřmanice³⁰,

²⁷ Zejména na zajišťování, organizaci a průběhu voleb na všech úrovních u osob umístěných ve výkonu vazby, výkonu trestu a výkonu zabezpečovací detence podle platných znění zákonů.

²⁸ Odbor výkonu vazby a trestu spolupracuje s Akademií na profesním vzdělávání a profesním růstu příslušníků a zaměstnanců a zabezpečuje porady a odborné metodické semináře.

²⁹ Viz § 25, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

³⁰ Školské vzdělávací středisko ve věznici Heřmanice nabízí tříletý učební obor Elektrotechnické a strojně montážní práce a kurzy Dělník v elektrotechnice a Strojírenské a zámečnické práce.

Pardubice³¹, Plzeň³², Rýnovice³³, Valdice³⁴, Všehrady³⁵, Kuřim³⁶ a v ženské věznici Světlá nad Sázavou³⁷, kde nabízí vzdělávání vězňených osob v jednotlivých učebních oborech a kurzech.

3.11 Duchovní služba

Duchovní služba zajišťuje prostřednictvím kaplanů jednotlivých věznic právo na duchovní služby.

Vězeňská duchovenská péče je nadkonfesijním sdružením osob pověřených církvemi k duchovenskému působení a vykonává činnosti na základě spolupráce a tolerance jednotlivých církví. Posláním duchovní služby je duchovní a výchovné působení na obviněné, odsouzené a chovance. Pro řešení mezicírkevních a koncepčních otázek je zřízena rada pro duchovní službu, jejímiž členy jsou zástupci České biskupské konference, Ekumenické rady církví, vrchní ředitel kabinetu generálního ředitelství, předseda Vězeňské duchovenské péče a hlavní kaplan. Duchovní služba spolupracuje s celou řadou registrovaných³⁸ církví a náboženských společností³⁹.

3.12 Odbor ekonomický

Ekonomický odbor metodicky řídí, kontroluje a koordinuje činnosti Vězeňské služby ohledně hospodaření se svěřenými prostředky ze státního

³¹ Školské vzdělávací středisko ve věznici Pardubice nabízí dvouleté učební obory Šití prádla a Práce ve stravování a kurzy Výtvarné zpracování keramiky, Zdravotnický, malířských a natěračských prací, anglického jazyka a základů výpočetní techniky.

³² Školské vzdělávací středisko ve věznici Plzeň nabízí tříletý učební obor Strojírenské práce a kurzy Dělník v elektrotechnice, informační a komunikační technologie, německý jazyk, doplnění základního vzdělání, český jazyk pro cizince, sportovní hry a technické minimum.

³³ Školské vzdělávací středisko ve věznici Rýnovice nabízí tříletý učební obor obraběč kovů a kurzy anglického jazyka, vazačů a praktického cvičení – obrábění kovů

³⁴ Školské vzdělávací středisko ve věznici Valdice nabízí tříletý učební obor Obraběč kovů a kurzy celoživotního vzdělávání odsouzených, knihař a malíř – natěrač.

³⁵ Školské vzdělávací středisko ve věznici Všehrady nabízí dvouleté učební obory dřevařská výroba a práce ve stravování a kurzy elektrikář, zahradník, strojírenské práce, malíř – natěrač, zedník, domovní elektroinstalace a elektrická měření, keramik vazačství a aranžérství, klempíř a potrubář, tapetář a písmomalíř, bednění fasády a zateplování, informatik, reprografik a technika administrativy.

³⁶ Školské vzdělávací středisko ve věznici Kuřim nabízí dvouletý učební obor Práce ve stravování a kurzy číšník a celoživotního vzdělávání.

³⁷ Školské vzdělávací středisko v ženské věznici Světlá nad Sázavou nabízí dvouleté učební obory šití prádla a provozní služby a kurzy český jazyk pro cizince, první pomoc a ošetřovatelství, anglický jazyk, počítače pro začátečníky, základní škola a keramika 1 a 2.

³⁸ Dle zákona č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností ve znění zákonů č. 4/2003 Sb., 562/2004 Sb., 495/2005 Sb., 296/2007 Sb., 129/2008 Sb., 41/2009 Sb., 420/2011 Sb., 375/2011 Sb., 428/2012 Sb., 303/2013 Sb. dále jen zákon o církvích a náboženských společnostech

³⁹ Dle Nařízení generálního ředitele č. 41/2008 kterým se vyhlašuje dohoda o duchovní službě

rozpočtu a s ostatním majetkem včetně zabezpečování úkolů z toho vyplývajících, zejména koordinaci složitých a rozsáhlých systémů v ekonomické oblasti. Ekonomický odbor je garantem vztahů Vězeňské služby ke státnímu rozpočtu České republiky. Ekonomický odbor se dále člení na oddělení výkaznictví a účetnictví, sociálního zabezpečení, rozpočtu, integrovaného informačního systému státní pokladny, metodiky zaměstnávání vězňených osob, hospodářské činnosti a odměňování. Ekonomická činnost ve Vězeňské službě je dvoustupňová, prvním stupněm je generální ředitelství a druhým stupněm jsou organizační jednotky. Metodicky řídí, kontroluje a koordinuje činnosti ekonomických oddělení jednotlivých organizačních jednotek⁴⁰. Při výkonu ekonomických činností spolupracuje s orgány sociálního zabezpečení ostatních ozbrojených sil a bezpečnostních sborů a služeb, s Českou správou sociálního zabezpečení, ministerstvem, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem vnitra, Českým statistickým úřadem a Pražskou správou sociálního zabezpečení.

3.13 Odbor logistiky

Odbor logistiky plní úkoly Vězeňské služby v oblasti logistického a technického zabezpečení, reprodukce a správy majetku a určených specializovaných činností. Pro výkon služby zabezpečuje technické podmínky v oblasti zabezpečení věznic, výstroje, výzbroje a signálně zabezpečovacích prostředků. Na centrální úrovni zabezpečuje odborné koncepční a kontrolní činnosti v oblastech reprodukce majetku včetně stavebně technických a architektonických požadavků na vězeňská zařízení, zabezpečovacích a komunikačních technologií, správy movitého a nemovitého majetku, stravování a výživy, vystrojování příslušníků a vězňených osob, výzbroje a dopravy. V těchto oblastech stanovuje systemizační počty příslušné techniky a zabezpečuje centrální nákupy materiálů včetně veřejných zakázek. Řídí pyrotechnickou činnost ve Vězeňské službě. Kontroluje poptávková a zadávací řízení včetně obchodních smluv pro veřejné zakázky prováděné v rámci odboru. Provádí posuzování právních předpisů a zpracovává stanoviska k novým právním předpisům s celostátní působností. Zabezpečuje přípravu a realizaci reprodukce majetku, opravy nemovitostí, opravy a technickou údržbu služebních vozidel, servisní a opravárenskou činnost zbraní, telekomunikační a zabezpečovací techniky. Dále

⁴⁰ Dle § 10 přílohy č. 2, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

zajišťuje skladování a distribuci výzbrojních a výstrojních materiálů a technickou činnost v oblasti energetiky v rámci Vězeňské služby. Jednotlivým organizačním jednotkám poskytuje metodickou pomoc při zadávání veřejných zakázek a kontroluje zadávací řízení včetně obchodních smluv pro veřejné zakázky. Zajišťuje zveřejňování informací o veřejných zakázkách na veřejných informačních místech⁴¹. Při výkonu logistických činností spolupracuje s ministerstvem a jeho věcně příslušnými útvary⁴², s výživovými centry České republiky⁴³, Ministerstvem financí⁴⁴ a ostatními ministerstvy⁴⁵ a organizačními složkami státu⁴⁶, s orgány Magistrátu hlavního města Prahy⁴⁷, s Českým telekomunikačním úřadem⁴⁸, se Státním fondem životního prostředí⁴⁹, se státními orgány a institucemi⁵⁰.

3.14 Odbor zdravotnické služby

Odbor zdravotnické služby metodicky usměrňuje a podílí se na vytváření podmínek na poskytování zdravotnických služeb a plní úkoly se zajištěním kvality, bezpečnosti a jejich zabezpečením. Provádí přezkumy zdravotních posudků a zpracovává podklady k žádostem o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb ve Vězeňské službě. Odbor zdravotnické služby a vedoucí oblastní lékaři zabezpečují činnosti orgánů nemocenského pojištění ve vyhrazené působnosti, plní úkoly v nemocenském pojištění a rozhodují v jeho věcech. Vedoucí oblastní lékaři v souladu s pokyny ředitele odboru zdravotnické služby plní úkoly související s usměrňováním poskytování zdravotnických služeb a kontrolu kvality v nemocenském pojištění. Odbor zdravotnické služby řídí po odborné a metodické stránce zdravotnickou službu Vězeňské služby, v souladu s dlouhodobými cíli zdravotní politiky státu vytváří koncepci zdravotní politiky. Zajišťuje poskytování preventivní, diagnostické a léčebné péče, pracovnělékařských služeb a posudkové péče Vězeňskou službou, jak pro

⁴¹ Dle § 14 přílohy č. 2 Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

⁴² Např. u veřejných zakázek a obchodních smluv podléhajících schválení ministerstvem

⁴³ Zejména při zavádění nových poznatků výživy u stravování vězňů

⁴⁴ Při projednávání prodeje bytových domů, pozemků, bytů a nemovitého majetku v příslušnosti hospodaření Vězeňské služby

⁴⁵ Např. S Ministerstvem životního prostředí při financování akcí z operačního programu životního prostředí

⁴⁶ Zejména u nabídek k převodu a nabytí nepotřebného majetku státu

⁴⁷ Např. Při registraci služebních motorových vozidel

⁴⁸ V rámci rádiového spojení a radiotelefonní sítě VKV

⁴⁹ Při financování akcí z operačního programu životního prostředí

⁵⁰ Při poskytování statistických údajů o spotřebách energií

zaměstnance, tak pro vězněné osoby. Spolupracuje s orgány ochrany veřejného zdraví, sjednocuje a usměrňuje poskytování zdravotnických služeb zdravotnickými pracovníky zdravotnické služby Vězeňské služby a zevšeobecňuje poznatky z této oblasti. Spolupracuje s ostatními odbory generálního ředitelství a s rezorty Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva práce a sociálních věcí, Českou správou sociálního zabezpečení a Okresní správou sociálního zabezpečení⁵¹. Zabezpečuje spolupráci se zdravotními pojišťovnami při řešení specifických problémů v poskytování zdravotnických služeb Vězeňskou službou a organizuje postgraduální a celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků. Sleduje kvalitu poskytované zdravotnické péče, navrhuje opatření k odstranění nedostatků, řeší stížnosti a žádosti na zdravotní péči a po odborné stránce se vyjadřuje ke stížnostem šetřeným jinými odbory. Zabezpečuje centrální zásobování léčivými přípravky a prostředky v určených případech.⁵²

3.15 Programy a fondy EU

Programy a fondy EU vytváří podmínky pro čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie a ostatních finančních mechanismů tím, že koordinuje zapojení Vězeňské služby do dotačních programů EU a třetích států. Připravuje zpracování záměrů projektů a spolupracuje při přípravě a realizaci projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru ve své působnosti. Zajišťuje zveřejňování informací o projektech EU fondů a veřejných zakázkách na veřejných místech v souladu s pravidly financování EU fondů. Spolupracuje s příslušnými organizačními jednotkami, u nichž je nezbytné zapojení do přípravy, kontroly a realizace projektů. Koordinuje a řídí přípravu a realizaci projektů v rámci finanční pomoci a ve spolupráci se samostatným oddělením evropských programů Ministerstva spravedlnosti koordinuje činnost Vězeňské služby v rámci operačních programů EU. Zajišťuje komunikaci a schvalovací procesy s poskytovatelem dotace, publikační činnost v souladu s pravidly EU, sleduje čerpání prostředků ze strukturálních fondů a ve spolupráci s ekonomickým odborem monitoruje plnění spolufinancování projektů v rámci dotačních programů a ostatních programů finanční pomoci. Organizuje konzultace a školení s řídicími orgány operačních programů a jinými specialisty na zpracování projektů

⁵¹ V otázkách dočasné pracovní neschopnosti u příslušníků a vězněných osob zařazených do práce

⁵² Dle § 9, přílohy č. 2, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

nebo v jejich průběhu a spolupracuje s personálním odborem na přípravě pracovních smluv a dohod o pracovní činnosti pro jednotlivé členy realizačního týmu s ohledem na jejich schválenou činnost v rámci projektu EU. Navrhuje, aktualizuje a zajišťuje dlouhodobé plánování projektů, respektive zdrojů z operačních programů EU a odpovídá za archivaci jednotlivých projektů po ukončení jejich realizace.⁵³

3.16 Samostatný analytik

Samostatný analytik se podílí na přípravě koncepčních materiálů z hlediska ekonomických dopadů, podílí se na zpracování materiálů na jednání vlády a do orgánů Poslanecké sněmovny, případně Senátu Parlamentu České republiky. Spolupracuje s legislativním úsekem generálního ředitelství na posuzování a návrzích vnitřních a vnějších legislativních opatřeních týkajících se ekonomických dopadů na Vězeňskou službu a pro náměstka generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku připravuje stanoviska k materiálům. K tomu je oprávněn požadovat od příslušných odborů generálního ředitelství a dalších úseků potřebné podklady nebo organizovat konzultace jednotlivých pracovníků generálního ředitelství potřebné pro splnění daného úkolu. Je členem nebo přizvaným účastníkem ve vybraných komisích generálního ředitelství a může být členem kontrolní skupiny na kontrole organizační jednotky týkající se ekonomické činnosti Vězeňské služby.⁵⁴

3.17 Kancelář generálního ředitele

Kancelář generálního ředitele vytváří generálnímu řediteli podmínky k plnění úkolů s jeho funkcí spojených, koordinuje činnosti odborů a ve vymezeném rozsahu jim ukládá úkoly a kontroluje jejich plnění. Koordinuje připomínková řízení k právním předpisům postoupeným ministerstvem, za Vězeňskou službu zpracovává výsledná stanoviska a zabezpečuje mezirezortní připomínková řízení. Monitoruje a informuje vedení Vězeňské služby o změnách právních předpisů, stádiích jejich projednávání v rámci legislativního procesu a předpokládaném dopadu změn na činnost a zabezpečení úkolů Vězeňské služby. Spolupracuje s

⁵³ Viz § 15, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

⁵⁴ Viz § 16 přílohy č. 2 Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

příslušnými útvary Ministerstva⁵⁵, ostatními orgány státní správy⁵⁶, s organizacemi působícími v oblasti vězeňství⁵⁷, partnerskými vězeňskými službami⁵⁸ a dalšími institucemi včetně nevládních v tuzemsku i zahraničí.

3.18 Odbor personální

Odbor personální zajišťuje na generálním ředitelství personální řízení, jakož i úkoly vyplývající z personální pravomoci ministra a generálního ředitele ve vztahu k organizačním jednotkám. Navrhuje a zpracovává koncepční materiály k organizaci organizačních útvarů generálního ředitelství a organizačních jednotek, jejich systematizaci, právní úpravu pracovněprávních vztahů, služebního poměru, řízení lidských zdrojů, organizaci a ve věcech péče o zaměstnance. Provádí posuzování v připomínkovém řízení a zpracovává stanoviska k novým právním předpisům s celostátní působností a novým právním úpravám. Zpracovává vnitřní předpisy týkající se přijímacího řízení, hodnocení zaměstnanců, personální práce a práce s lidskými zdroji, vzdělávání, evidencí, systematizací a ozdravných pobytů. Zastupuje Vězeňskou službu u soudů v pracovněprávních sporech a ve věcech služebního poměru a poskytuje právní pomoc organizačním jednotkám. Vede evidenci o zaměstnancích generálního ředitelství a zaměstnancích v pravomoci generálního ředitele v organizačních jednotkách. Stanovuje zásady a postupy pro zpracování, vedení, při správě personální evidence a ochraně osobních údajů a při jejím vedení. Plní úkoly personálněprávní povahy a vykonává činnosti vyplývající z právních úprav služebního a pracovního poměru a dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Součástí personálního odboru je i psychologické pracoviště, které spolupracuje s psychologickými pracovišti bezpečnostních sborů na jednotnosti aplikace zákona a právních předpisů upravujících posuzování osobní způsobilosti k výkonu služby v bezpečnostních sborech⁵⁹. Personální odbor spolupracuje s Akademií⁶⁰, se školskými orgány Ministerstva vnitra⁶¹, s

⁵⁵ Např. Na plánování a směru činností a úkolů Vězeňské služby, při realizaci mezinárodních smluv a v oblasti mezinárodních vztahů,

⁵⁶ V oblasti mezinárodních vztahů Vězeňské služby

⁵⁷ Český helsinský výbor atd.

⁵⁸ Vězeňská služba v rámci zahraniční spolupráce spolupracuje s vězeňskými službami Polska, Slovenska, Maďarska, Litvy, Rakouska, Německa

⁵⁹ Viz § 3 přílohy č. 2 Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

⁶⁰ Např. Při zajišťování odborné přípravy příslušníků a zaměstnanců pro výkon služby a práce

⁶¹ Např. Při zajišťování odborných kurzů v rámci spolupráce

Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy⁶² a s ostatními bezpečnostními sbory.

3.19 Odbor informatiky

Odbor informatiky realizuje bezpečnostní a informační politiku, tvorbu informačních systémů a implementaci informačněkomunikačních technologií v souladu se strategickými dokumenty ministerstva. K plnění úkolů Vězeňské služby zajišťuje pokrytí potřeb v oblastech komunikačních a informačních technologií. Koordinuje pořízování, vývoj, inovace a údržbu soustavy komunikačních a informačních systémů a k zajištění těchto úkolů řídí, optimalizuje a kontroluje využívání zdrojů v rozsahu své působnosti. Plní úkoly bezpečnostního správce informačních a komunikačních systémů, na kterých jsou zpracovávány utajované informace a bezpečnostního správce sítě vládního utajovaného spojení na generálním ředitelství. V rámci dispečinku provozu realizuje v rozsahu své působnosti komplexní projekty, zodpovídá za činnosti při jejich přípravě, implementaci a dalším rozvoji. Realizuje správu a provoz počítačové sítě Vězeňské služby a integrované soustavy komunikačních a informačních systémů.

3.20 Akademie Vězeňské služby

Akademie⁶³ Vězeňské služby se sídlem ve Stráži pod Ralskem je rezortní vzdělávací zařízení s celorepublikovou působností, které zabezpečuje a organizuje základní odbornou přípravu příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby, kurzy na zvyšování odborné úrovně příslušníků a zaměstnanců, specializační kurzy a podmínky pro soustavné vzdělávání vězeňského personálu. Provádí výzkum v oboru penologie, jehož poznatky a výsledky jsou využívány při výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Akademie spolupracuje s nestátními organizacemi⁶⁴ a navazuje spolupráci se středními i vysokými školami^{65, 66}.

⁶² Např. Při zajišťování odborných kurzů

⁶³ Akademie Vězeňské služby je honosný název pro pouze rezortní vzdělávací zařízení, které poskytuje základní a specializační kurzy a služební zkoušky dle zákona 361/2003 Sb. Dle vyjádření současného generálního ředitele byl „Název *Akademie* byl vytvořen uměle, bez ohledu na obsah činností této vzdělávací instituce. Zajišťované vzdělávací aktivity se nemohou v žádném případě srovnávat se studijními programy *Justiční akademie ČR* a už vůbec ne s *Policejní akademií ČR*.“ Dřívější název tohoto vzdělávacího zařízení byl Institut vzdělávání Vězeňské služby což bylo dle mého názoru odpovídající označení rezortního vzdělávacího zařízení.

⁶⁴ Např. Na organizaci přednášek, seminářů a konferencí k tématům týkajících se vězeňství

⁶⁵ Např. Při poskytování vzdělání potřebného pro vyšší kvalifikaci vězeňského personálu

Součástí Akademie je Kabinet dokumentace a historie se sídlem v Praze, který se zabývá, jak název napovídá, dokumentací a historií vězeňství. Součástí Kabinetu je Památník Pankrác tzv. Sekyrárna, který se nachází v prostorech věznice Praha Pankrác. Památník Pankrác je místo, kde se ještě do revoluce v roce 1989 vykonávaly nařízené rozsudky trestu smrti. Poslední rozsudek trestu smrti v Čechách byl vykonán 2. února 1989 na Vladimíru Lulkovi odsouzenému za několikanásobnou vraždu rodinných příslušníků. Poslední popravenou ženou byla Olga Hepnarová odsouzená k trestu smrti za několikanásobnou vraždu spáchanou pomocí nákladního automobilu a poprava byla vykonána dne 12. března 1975. Popravy se prováděly oběšením. V popravčí místnosti byl ve stěně zabudovaný železný trn, na který se zavěsila oprátka a pod ní bylo propadliště čtvercového tvaru 80 x 80 cm a 80 cm hluboké. Ocelový poklop propadliště se ovládal z vedlejší místnosti. Nad výkonem trestu smrti dohlížela komise složená ze soudce, prokurátora, ředitele věznice a lékaře.⁶⁷

Do vyhrazené samostatné podřízenosti generálního ředitele patří ředitelé věznic, vazebních věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence, bezpečnostní ředitel, interní audit, hlavní ekolog, hlavní požární technik a vrchní technik BOZP. Ředitelé věznic budou blíže specifikováni ve druhé části o věznicích.

3.21 Bezpečnostní ředitel

Bezpečnostní ředitel plní úkoly stanovené zvláštním právním předpisem. Bezpečnostní ředitel vede evidenci osob, kterým bylo Národním bezpečnostním úřadem vydáno osvědčení pro přístup k utajované informaci stupně vyhrazené a osvědčení fyzické osoby příslušného stupně utajení. Zpracovává přehled pracovních míst a funkcí, které při plnění pracovních úkolů pracují s utajovanými informacemi a písemně oznamuje Národnímu bezpečnostnímu úřadu změny, které mohou mít vliv na vydání a platnost osvědčení o příslušném stupni utajení a poskytuje úřadu údaje nezbytné pro jeho činnost. Písemně oznamuje Národnímu bezpečnostnímu úřadu případy neoprávněného nakládání s utajovanými informacemi a přijatá opatření a tyto případy eviduje. Zajišťuje odbornou přípravu osob, které jsou na organizačních jednotkách odpovědny za ochranu utajovaných

⁶⁶ Dle Nařízení generálního ředitele č. 46/2014 kterým se vydává organizační řád Akademie Vězeňské služby České republiky

⁶⁷ Historická penologie č. 1/2006 str. 10

informací a spolupracuje s Národním bezpečnostním úřadem na metodickém vedení a personální práci s určenými osobami. Ve spolupráci s ředitelem odboru správního zabezpečuje ve vztahu k utajovaným informacím poskytování zvláštní ochrany a pomoci ohroženým a chráněným vězněným osobám⁶⁸. K plnění úkolů oblasti utajovaných informací vydává pokyny.⁶⁹

3.22 Interní audit

Interní audit prostřednictvím auditorů zajišťuje nezávislým způsobem zjišťovací a poradenskou činnost zaměřenou na zdokonalování procesů ve vězeňské službě. Interní audit napomáhá přinášením systematického metodického přístupu ke zlepšování řídicích a kontrolních procesů, systému řízení rizik a řízení a správy Vězeňské služby. Předmětem činnosti interního auditu je poskytování informací generálnímu řediteli o rizicích vztahujících se k činnosti vězeňské služby v oblastech vynakládání finančních prostředků, vedení účetnictví, vnitřního kontrolního a řídicího systému, dodržování právních a vnitřních předpisů a plnění stanovených cílů Vězeňské služby. Interní audit provádí kvalifikované a profesionální audity v souladu s právními a interními předpisy na základě ročního plánu a v případě podezření na výskyt rizik, která by mohla bezprostředně negativně ovlivnit činnost vězeňské služby prováděním operativních auditů⁷⁰.

3.23 Hlavní ekolog

Hlavní ekolog Vězeňské služby zajišťuje agendu správy životního prostředí, mezi něž patří ovzduší, voda, půda, odpady, ochrana přírody, chemické látky a přípravky používané ve Vězeňské službě. Dále posuzuje zdroje znečišťování jednotlivých složek životního prostředí, vyhodnocuje rizika a ekologické újmy a zpracovává koncepci vývoje ekologické politiky Vězeňské služby. Zastupuje Vězeňskou službu v oblasti ekologie při jednáních s orgány státní správy a samosprávy, Českou inspekcí životního prostředí, občanskými sdruženími a neziskovými organizacemi. Zpracovává plány odpadového hospodářství původce a koordinuje závazné části se závaznými částmi plánů jednotlivých krajských

⁶⁸ Dle zákona č. 137/2001Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963Sb., soudní řád správní ve znění zákonů č. 349/2005 Sb., 413/2005 Sb.348/2011 Sb., 105/2013 Sb. dále jen o zvláštní ochraně svědka

⁶⁹ Dle § 3 přílohy č. 2, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

⁷⁰ Viz Nařízení generálního ředitele č. 53/2009 kterým se vydává Statut samostatného oddělení interního auditu generálního ředitelství Vězeňské služby ČR

úřadů. Provádí kontrolní činnost v oblasti nakládání s odpady, ochrany ovzduší, přírody a krajiny, podzemních a povrchových vod, nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky, nakládání s ekologicky šetrnými přípravky a prevenci závažných havárií v organizačních jednotkách. Provádí lektorskou, konzultační a poradenskou činnost v oboru ekologie, zabezpečuje vzdělávání zaměstnanců a příslušníků na školeních a poradách a v rámci nástupních kurzů v Akademii Vězeňské služby provádí přednáškovou činnost v oblasti životního prostředí. V oblasti ekologie provádí rozborovou činnost a statistická hlášení pro orgány státní správy a samosprávy, zpracovává zásady právní úpravy ochrany životního prostředí do vnitřních předpisů, posuzuje plány investičních akcí na změny technologií z hlediska ochrany životního prostředí a objemy finančních prostředků na ochranu životního prostředí.⁷¹

3.24 Hlavní požární technik Vězeňské služby

Hlavní požární technik řídí, koordinuje a rozvíjí státní požární dozor a požární prevenci se zaměřením na vězeňství. Zpracovává návrhy a koncepce programů v jednotlivých oblastech požární ochrany i bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Hlavní požární technik má postavení státního požárního dozoru ve Vězeňské službě. Je výkonným a kontrolním orgánem požární ochrany včetně metodického řízení, provádí vzdělávání a školení požárních techniků organizačních jednotek. Vydává vnitřní předpisy ve vztahu k organizaci a systému požární ochrany a prevence v rámci Vězeňské služby.

3.25 Vrchní technik BOZP Vězeňské služby

Vrchní technik bezpečnosti a ochrany zdraví při práci řídí a koordinuje zajišťování a prevenci rizik ohrožení života a zdraví v působnosti výkonu státní správy vězeňství a v návaznosti na zákoník práce aplikuje další požadavky bezpečnosti. Ve spolupráci s Inspektoráty bezpečnosti práce dbá na plnění zákonů, předpisů Evropských společenství a jiných právních předpisů. Vrchní technik bezpečnosti a ochrany zdraví při práci má postavení státního odborného dozoru nad bezpečností práce. Je výkonným a kontrolním orgánem na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby a práce včetně mimopracovních činností vězňených osob. Metodicky řídí a školí techniky bezpečnosti práce organizačních

⁷¹ Viz § 20, přílohy č. 2, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

jednotek. Vydává vnitřní předpisy ve vztahu k organizaci a systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v rámci Vězeňské služby⁷².

3.26 Vazební věznice, věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence.

Vězeňská služba má v současné době na území České republiky 35 věznic z toho je 10 vazebních a 2 detenční ústavy. Vazební věznice, věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence zřizuje a ruší ministr spravedlnosti. V čele výše uvedených zařízení stojí ředitelé, které jmenuje a odvolává generální ředitel.

Vazební věznice zabezpečují, aby vazba plnila zákonem stanovený účel. *„Jejím účelem je především zajištění osoby obviněného pro účel trestního řízení a pro výkon trestu odnětí svobody, popřípadě zabránění obviněnému, aby v trestné činnosti pokračoval či mařil ověřování důkazů“*⁷³

Činnosti ve vazebních věznicích se řídí zákonem č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby a vyhláškou ministra spravedlnosti č. 104/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby.

Ve věznicích se realizuje rozsudkem uložený nepodmíněný výkon trestu odnětí svobody a výkon trestního opatření odnětí svobody uloženého mladistvým. Výkon trestu odnětí svobody se řídí zákonem č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a vyhláškou ministra spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává Řád výkonu trestu odnětí svobody a vnitřními řády jednotlivých věznic. Na základě míry vnější ostrahy, zajištění bezpečnosti a způsobu realizování programů zacházení se stanovuje vnější diferenciací výkonu trestu tzv. profilace věznic.

Zákon o výkonu trestu zajišťuje čtyři základní typy věznic:

- a) s dohledem
- b) s dozorem
- c) s ostrahou
- d) se zvýšenou ostrahou

Základní typy věznic a oddělení různých typů v rámci věznic stanovuje generální ředitel vnitřním předpisem⁷⁴

⁷² Viz § 19, přílohy č. 2, Nařízení generálního ředitele č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby ČR

⁷³ Úvod do penologie Černíková, Makariusová Praha 1997, s. 37

⁷⁴ Platné NGŘ o profilaci věznic.

4 Věznice Plzeň jako vybraná organizační jednotka

Historie věznice Plzeň je datována do roku 1870, kdy byly, od Královského města Plzně v lokalitě „Na Borách,“ vykoupeny pozemky na stavbu. Na stavbě se podíleli architekt c. k. vrchní stavební rada Emanuel rytíř Trojan z Bylanowa, projektant c. k. vrchní inženýr Franz Maurus a vedoucí komise rozhodující o stavbě nové trestnice vrchní inženýr Johann Kaura. Stavba věznice⁷⁵ byla dokončena v červnu 1878 s náklady na stavbu 1 283 000 zlatých a plánovaná kapacita věznice byla 915 vězňů. První vězněm se stal obchodní příručí Bedřich Schneiberg z Prahy, odsouzený k osmi letům těžkého žaláře, který byl do věznice dopraven eskortou z Pražské zemské věznice 15. července 1878. Od této doby slouží Plzeňská věznice svému účelu a nikdy během této doby nebyla zcela vymístěna.

Od konce 19. století věznice nechvalně proslula vězněním politických vězňů. Význačnými osobnostmi, které branou věznice prošly, mimo spousty jiných byly: Alois Rašín, budoucí první ministr financí Československé republiky v politickém procesu s „Omladinou“ roku 1894. Antonín Zápotocký, pozdější československý komunistický prezident roku 1921. Jaroslav Krejčí, předseda protektorátní vlády z let 1942 až 1945. Richard Bienert, Adolf Hrubý a Jindřich Kamenický, ministři protektorátní vlády. Divizní generál Heliodor Píka, který byl jako jediný popraven v areálu plzeňské věznice dne 21. června 1949.

V 70. a 80. letech 20. století Václav Havel, pozdější český prezident, Jiří Dienstbier, pozdější ministr zahraničních věcí, Mons. Dominik Duka, současný arcibiskup pražský a mnoho dalších.

V novodobé historii Jiří Kajínek, nejznámější český vězeň současnosti odsouzený k doživotnímu trestu odnětí svobody.

Věznice Plzeň je profilována jako mužská věznice typu „C“ s ostrahou. Ve věznicích Plzeň jsou zřízena i oddělení pro výkon trestu s dozorem a zvýšenou ostrahou a zvláštní oddělení výkonu vazby u mužů, žen a mladistvých pro Krajský soud Plzeň a okresní soudy Plzeň – město, Plzeň – jih, Plzeň – sever, Domažlice, Klatovy, Rokycany a Tachov. Dále jsou ve věznicích Plzeň zřízena specializovaná oddělení typu „C“ s ostrahou, které zajišťuje výkon trestu odsouzených s

⁷⁵ Řada věznic byla v historii vytvořena přestavbou z objektu původně sloužícímu k jinému účelu, jako příklad lze uvést současná neméně známá věznice Valdice byla ke svému účelu přestavěna z kláštera a dodnes se v případě této věznice setkáváme s názvem „Kartouzy“. Stejně tak byl přestavěn Mírov a mnoho jiných. V současnosti byly a jsou na věznice upravovány zpravidla objekty dříve obývané armádou.

poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek a specializované oddělení typu „D“ se zvýšenou ostrahou pro trvale pracovně nezařaditelné.

Věznice Plzeň s maximální ubytovací kapacitou pro výkon trestu odnětí svobody 946 odsouzených a výkon vazby 206 obviněných je největší věznicí v České republice. Věznice Plzeň má 452 zaměstnanců z toho 173 civilních pracovníků a 279 příslušníků. Roční rozpočet věznice Plzeň činí 314 milionů Kč. Ve věznici Plzeň bylo k 28. únoru 2015 ve výkonu trestu odnětí svobody umístěno 994 odsouzených, čímž byl výkon trestu přeplněn na 105,07 % . Ve výkonu vazby byla naplněna na 66,99 %, 138 obviněných. Celková ubytovací kapacita věznice byla v průměru naplněna na 98,26 %.

Věznice Plzeň v rámci mezinárodní spolupráce spolupracuje s partnerskou polskou Věznicí Strzelce Opolskie formou vzájemných návštěv a setkání, při kterých si předávají a získávají nové zkušenosti.

4.1 Vedení věznice

V čele věznice stojí ředitel věznice (dále jen ředitel), kterého na základě výběrového řízení⁷⁶ ustanovuje na funkci generální ředitel. Ředitel věznice jako její statutární zástupce koná právní úkony⁷⁷ za Vězeňskou službu, nejde-li o otázku spadající do výlučné pravomoci generálního ředitele nebo Ministra spravedlnosti.

Ředitel je nadřízen všem příslušníkům a občanským zaměstnancům věznice a vykonává nad nimi personální pravomoc, v rozsahu svých pravomocí vydává rozkazy pro příslušníky a pokyny pro civilní zaměstnance, odpovídá za dodržování právních předpisů týkajících se organizace a řízení věznice a za činnost věznice je odpovědný generálnímu řediteli. Ředitel přímo řídí své zástupce a vedoucí oddělení správního, personálního, prevence a stížností, oblastního velitele justiční stráže, právníka, technika požární ochrany a bezpečnosti práce, vedoucího lékaře zdravotnické oblasti.

Ředitel věznice má dva zástupce. Prvního zástupce ředitele⁷⁸ (služebního), který řídí oddělení vězeňské stráže, výkonu vazby a trestu, kaplany a zástupce

⁷⁶ Dle § 20-24 zákona 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

⁷⁷ Např. Při sjednávání rámcových dohod o spolupráci s ostatními bezpečnostními sbory, orgány státu a obcí a organizacemi působícími v oblasti vězeňství za věznicí Plzeň

⁷⁸ První zástupce ředitele je ve služebním poměru a zajišťuje činnosti spojené s přímým výkonem služby a v době nepřítomnosti ředitele ho zastupuje, kromě opatření ve věcech které si ředitel vyhradil

ředitele⁷⁹(civilního), který řídí oddělení logistiky, ekonomické, informatiky, zaměstnávání vězňů a vedoucího zdravotnického střediska.

4.2 Oddělení vězeňské stráže

Oddělení vězeňské stráže je spolu s oddělením výkonu trestu výkonným článkem věznice.

Oddělení vězeňské stráže je plně uniformované, všichni jsou příslušníci ve služebním poměru a všeobecně zabezpečuje následující úkoly:

- a) střeží věznice, vazební věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence (dále jen „věznice“), pokud z jednotlivých ustanovení nebo z povahy věci nevyplývá něco jiného, pracoviště a další prostory před ozbrojeným nebo jiným napadením,*
- b) střeží, předvádí a eskortuje obviněné, odsouzené a chovance (dále jen „vězňové osoby“), pokud z jednotlivých ustanovení nebo z povahy věci nevyplývá něco jiného,*
- c) předvádí vězňové osoby mezi částmi věznice od sebe oddělenými nebo jednotlivými objekty, kdy se vězňové osoby s ozbrojeným doprovodem pohybují mimo střežený prostor, přičemž se nejedná o eskortu,*
- d) zajišťuje ve spolupráci s ostatními odděleními věznice bezpečnost osob a majetku, včetně ozbrojeného doprovodu při přepravě peněžních zásilek a výzbrojní techniky,*
- e) ve spolupráci s ostatními odděleními věznice potlačuje vzpoury nebo jiná hromadná nezákonná jednání vězňů, při nichž je ohroženo zdraví nebo život osob anebo ničen majetek,*
- f) zajišťuje bezprostřední pronásledování uprchlých vězňů,*
- g) zabráňuje neoprávněnému vstupu osob a vjezdu motorových vozidel do střežených objektů,*
- h) zabráňuje průniku nepovolených předmětů do věznic a objektů,*
- i) ve spolupráci s ostatními odděleními věznice stanovuje opatření k dodržování zásad zajišťování vnitřní bezpečnosti ve věznicích,*
- j) ve spolupráci s ostatními odděleními věznice zajišťuje dodržování vnitřních řádů,*
- k) prostřednictvím úseku dopravy zajišťuje přepravní úkony na základě požadavků ostatních oddělení věznice, přičemž se upřednostňují požadavky v rámci eskortní služby⁸⁰.*

Oddělení vězeňské stráže se v rámci zabezpečení plnění výše uvedených úkolů dělí na eskortní směnu, strážní směny, předváděcí skupinu, dopravu a služební kynologii.

⁷⁹ Zástupce ředitele je v pracovním poměru a zajišťuje ve věznici výkon správní služby

⁸⁰ § 2, Nařízení generálního ředitele č. 18/2013 o vězeňské a justiční strážní

4.2.1 Eskortní směna

V eskortní směně vězeňské stráže jsou zařazeni příslušníci ve služebním poměru, kteří zpravidla vykonávají službu v jednosměnném režimu služby s rovnoměrným rozvržením a to v pracovních dnech od 7.00 do 15.00 hodin, pokud není z povahy služby nutnost zajištění většího rozsahu.

Eskortní směna zabezpečuje ve věznici všechny eskortní činnosti, které se člení na eskorty⁸¹ k soudům, eskorty zdravotní, eskorty dálkové a přímé, eskorty k předání a vyhoštění po ukončení výkonu trestu, včetně činností spojených se zajišťováním vnitřní i vnější bezpečnosti věznice⁸².

Eskortní směna standardně zabezpečuje, na základě žádostí jednotlivých soudů, eskorty obviněných a odsouzených k soudním líčením pro Krajský soud v Plzni a okresní soudy Plzeň – město, Plzeň – sever, Plzeň – jih, Domažlice, Tachov, Rokycany a Klatovy, popřípadě v rámci spolupráce i k ostatním soudům v České republice vyžadují-li to zvýšená bezpečnostních opatření.

V roce 2013 bylo při eskortách k orgánům činným v trestním řízení přepraveno věznicí Plzeň 2 010 vězňených osob.⁸³

Eskorty zdravotní jsou realizovány na základě požadavků lékaře zdravotního střediska za účelem vyšetření nebo ošetření u mimovězeňských poskytovatelů zdravotnických služeb včetně zdravotních převozů do vězeňských zdravotnických zařízení – nemocnic, které jsou umístěny ve vazební věznici Praha Pankrác a vazební věznici Brno. Zdravotní eskorty jsou dlouhodobě vyhodnocovány jako značně rizikové, zejména z důvodu nechráněného styku v otevřeném prostoru s civilním obyvatelstvem v civilních zdravotnických zařízeních a při přesunech mezi jednotlivými odděleními⁸⁴ a čekáním na vyšetření v čekárnách lékařů, kde každá civilní osoba může být potencionální zdroj napadení. K celkově nejrizikovějším patří neplánovaná eskortní činnost v mimopracovní době, kterou nezřídka zabezpečují příslušníci strážních směn. Zdravotní eskorty jsou realizovány v zesíleném bezpečnostním režimu⁸⁵, jsou na

⁸¹ Eskortta je každý ozbrojený doprovod vězňených osob mimo věznici

⁸² K činnostem v rámci vnitřní bezpečnosti věznice patří např. dílčí a technické prohlídky stavu cel, pracovišť, ostatních budov ve věznici a oplocení se zaměřením na neporušenost stavebně technických zabezpečení a odhalování nedovolených předmětů včetně mobilních telefonů v těchto prostorech

⁸³ Údaje ze statistické ročenky Vězeňské služby za rok 2013 str. 111

⁸⁴ Např. Při přesuny z vyšetřovny na rentgen a jiné specializované vyšetření umístěné ve stejné budově a pouze na jiném oddělení.

⁸⁵ Zesílený bezpečnostní režim znamená že eskortta je standardně zesílena minimálně o jednoho příslušníka a součástí eskorty do zdravotnických zařízení je i strážný – řidič který ji po celou

ně vybírání a nasazování nejzkušenější příslušníci a standardně se jezdí v taktické a balistické výbavě. Na zdravotní eskorty se používají speciální eskortní vozidla⁸⁶ a na základě požadavků lékaře jsou použita vozidla sanitní⁸⁷. V roce 2013 bylo při zdravotních eskortách přepraveno věznicí Plzeň 886 osob⁸⁸.

Eskorty dálkové a přímé jsou eskorty k přemístění a umístění vězňených osob do jiných věznic na základě požadavků orgánů činných v trestním řízení⁸⁹, soudů, k přemístění do jiných věznic na základě pokynu dispečera nebo do specializovaných oddělení jiných věznic, kde jsou specializované programy zacházení. Eskorty dálkové jsou zpravidla vypravovány speciálními eskortními autobusy do sběrného eskortního střediska⁹⁰, které je zřízeno ve věznici Jiřice, kde jsou přepravované osoby předány a převzaty osoby jedoucí do Plzně. V roce 2013 bylo při dálkových eskortách přepraveno věznicí Plzeň 1 752 osob⁹¹.

Eskorty přímé se používají k individuálním přesunům vězňených osob mezi věznicemi, pokud ze závažných zpravidla bezpečnostních důvodů není vhodné provést přesun eskortou dálkovou. Přímé eskorty jsou zpravidla v rámci bezpečnosti realizovány v zesíleném bezpečnostním režimu, často ve spolupráci s policií a zabezpečovány speciálními eskortními a doprovodnými vozidly. V roce 2013 bylo na přímých eskortách přepraveno věznicí Plzeň 55 osob⁹².

Eskorty k předání a vyhoštění po ukončení výkonu trestu jsou realizovány na základě rozhodnutí soudů, při uložení ústavní ochranné léčby, předání chovanců zpět do ústavů, popřípadě při vyhoštění do jiného státu. Předávání po ukončení výkonu trestu se realizuje do psychiatrických léčeben⁹³, diagnostických ústavů a dětských domovů. Věznice Plzeň provádí vyhošťování do Spolkové republiky Německo zpravidla na hraniční přechody Železná Ruda, Folmava a Rozvadov, kde jsou osoby převzaty orgány činnými v trestním řízení daného státu. V roce 2013 bylo předáno věznicí Plzeň 16 osob do ústavní nebo ochranné

dobu eskorty a doprovází.

⁸⁶ Speciální eskortní vozidla jsou vozidla s technicky odděleným prostorem pro vězňené osoby od prostoru pro příslušníky

⁸⁷ Sanitní vozidla jsou vybavena zdravotnickým vybavením ale není oddělen prostor pro eskortu a vězňené osoby což značně posiluje možnost napadení vězeňského personálu během prevozu.

⁸⁸ Údaje ze statistické ročenky Vězeňské služby za rok 2013

⁸⁹ Nezřídka se stává že je vězňená osoba vyšetřována orgány činnými v trestním řízení po celé republice a na základě žádostí se přesune do blíže umístěné spádové věznice pro daný region.

⁹⁰ Systém eskortního střediska je že po příjezdu na místo se osoby rozdělí do cel (každá věznice má svou celu) podle místa určení dle seznamu a po příjezdu všech autobusů (eskort ze všech věznic) si velitel eskorty přebere vězňené osoby pro danou věznici včetně jejich osobních věcí a zapečetěných spisů.

⁹¹ Údaje ze statistické ročenky Vězeňské služby za rok 2013

⁹² Údaje ze statistické ročenky Vězeňské služby za rok 2013

⁹³ Nejčastěji do psychiatrické nemocnice Dobřany u Plzně

výchovy nebo na léčení a 6 osob bylo předáno nebo převzato z ciziny.

Pro zajišťování bezpečnosti všech druhů eskort, jsou-li poznatky na možné ohrožení průběhu eskorty, se nezdávka využívá spolupráce s Policií ČR⁹⁴ a Městskou policií Plzeň, zejména při zajišťování eskortních tras, vyklizení objektů a pomoci při střežení vězňených osob, je-li velká míra rizika a důvodné podezření se sklony ke vzniku mimořádných událostí.

Eskortní směna při plnění úkolů dále vykonává činnosti spojené s ozbrojeným doprovodem při převozech peněžních zásilek, při převozech služebních zbraní a munice, při bezprostředním pronásledování uprchlých vězňených osob a zajišťování pořádku ve věznici včetně potlačování hromadných nezákonných jednání vězňených osob.

Součástí eskortní směny je operační jednotka, která zajišťuje speciální eskorty zvláště nebezpečných osob včetně eskort zdravotních a ve spolupráci s operačními jednotkami ostatních věznic, Policií ČR, Městskou policií Plzeň, Vojenskou policií a Celní správou se podrobuje speciálnímu výcviku se zaměřením na předcházení vzniku a potlačování mimořádných událostí nejen při eskortní činnosti.

4.2.2 Strážní směny

Strážní směny zabezpečují ve věznici nepřetržitý výkon služby⁹⁵. Strážní směna se člení na vrchního inspektora a inspektora strážní služby, operační středisko, bránu pro pěší, bránu pro motorová vozidla a strážní věže. Součástí každé strážní směny je i služební psův od se psem všestranné odbornosti.

Vrchní inspektor strážní služby je nadřízen všem příslušníkům v jeho směně. Vrchní inspektor je v nepřítomnosti ředitele a jeho zástupců (v mimopracovní době) nadřízen všem zaměstnancům věznice a odpovídá za bezproblémový výkon služby a služební kázeň příslušníků. Zajišťuje příjmy⁹⁶ osob do výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody a propouštění⁹⁷ vězňených

⁹⁴ Na základě Nařízení generálního ředitele č. 1/2013 „Dohody o spolupráci a vzájemné pomoci Vězeňské služby a Policie ČR“ a uzavřené rámcové smlouvy ředitelem věznice Plzeň

⁹⁵ Pro zabezpečení nepřetržitého výkonu služby jsou zřízeny 4 strážní směny a které mají 12-ti hodinovou pracovní dobu rozvrženou v turnusovém režimu s 2x denní a 2x noční směna po kterých následují 4 dny volna.

⁹⁶ Při příjmu se ověří náležitosti dokladů podle kterých je osoba přijímána a totožnost přijímané osoby, provede se osobní prohlídka při které se odeberou věci které nemůže mít z bezpečnostních důvodů u sebe a seznámí ji s jejími právy a povinnostmi

⁹⁷ Při propouštění vězňených osob na svobodu se ověří správnost a pravost propouštěcích dokladů. její totožnost, provede osobní prohlídka, předají se osobní věci a doklady

osob na svobodu. Dále zajišťuje provádění eskort⁹⁸ vězňených osob⁹⁹ v mimopracovní době a ve dnech pracovního volna a klidu, vede v průběhu výkonu služby přesné záznamy o početním stavu vězňených osob¹⁰⁰, k čemuž odpovídá za fyzické početní prověrky stavu všech vězňených osob¹⁰¹ ve věznici. Vrchní inspektor je plně zodpovědný za zbrojní sklad služebních zbraní, při nástupu do výkonu služby fyzicky přebírá všechny zbraně uložené ve zbrojním skladu, je oprávněn zbraně strážným ze skladu pro výkon služby vydávat a řídí jejich nabíjení a vybíjení na určeném místě. V mimopracovní době koordinuje činnost inspektora dozorčí služby¹⁰² a dozorců, spolupracuje s vrchními dozorci, vychovateli a ostatními specialisty oddělení výkonu trestu.

4.2.3 Operační středisko

Operační středisko se prostřednictvím inspektora strážní služby - operátora podílí na koordinaci strážní, dozorčí a eskortní služby. Nepřetržitě zajišťuje operativní řízení výkonu služby, disponuje prostředky technického zabezpečení při zajišťování vnitřní i vnější bezpečnosti věznice a s využitím spojovacích¹⁰³, signálně zabezpečovacích¹⁰⁴ a počítačových systémů zajišťuje nepřetržité sledování (všude přítomnými kamerami) a vyhodnocování informací, jednotné operativní řízení a součinnost mezi organizačními články věznice.

4.2.4 Brána pro pěší a brána pro motorová vozidla

Brána pro pěší je strážní stanoviště, na kterém se zabezpečuje za přísných bezpečnostních opatření¹⁰⁵ průchod osob do věznice za využití prostředků ke kontrole osob¹⁰⁶ a vede přesnou elektronickou evidenci o vstupujících a

⁹⁸ V rámci všech eskort předává a přebírá jmenovitě vězněné osoby a dbá na provedení osobních prohlídek

⁹⁹ Zejména eskort zdravotních zpravidla v případech náhlého zhoršení zdravotního stavu nebo sebeпоškození

¹⁰⁰ Má přehled o kolik se jich nachází ve věznici mimo ni a z jakých důvodů

¹⁰¹ Při provádění fyzických prověrek stavu vězňených osob spolupracuje s příslušníky dozorčí služby, provádí se minimálně dvakrát denně a musí být ukončena maximálně do 90-ti minut od zahájení.

¹⁰² Inspektor dozorčí služby koordinuje a odpovídá za všechny dozorce ve službě

¹⁰³ Spojovací prostředky jsou prostředky kterými se uskutečňuje spojení – vysílačky, telefony, mobilní telefony

¹⁰⁴ Signálně zabezpečovací prostředky jsou zařízení které slouží k detekci narušení střeženého prostoru, k přivolání pomoci v tísni apod. Zpravidla jsou členěny do systémů v informačním centru operačních středisek

¹⁰⁵ Vstup do věznice je povolován osobám, které mají platné povolení vstupu od ředitele (návštěvy), na základě provádění vyšetřovacích a jiných úkonů (na základě plných mocí) po ověření, popř. osoby určené zákonem.

¹⁰⁶ Např. Detekční rám, ruční detektor kovů, rentgen na zavazadla

odcházejících osobách. Strážní stanoviště je technicky zabezpečeno bezpečnostním nebo pancéřovým sklem, dorozumívacím zařízením, manipulační přepážkou, odděleným meziprostorem pro prohlídky vstupujících osob a čekárnou pro vstupující osoby. Stanoviště je vybaveno signálně zabezpečovacími prostředky, jako je tísňová signalizace, kamerový systém, elektrické zámky prostorové detektory a spojovacími prostředky.

Brána pro motorová vozidla je strážní stanoviště, které za přísných bezpečnostních opatření zabezpečuje vjezd a výjezd motorových vozidel do věznice. Vede se zde přesná evidence o vozidlech v prostorech věznice. U vozidel se provádí důkladné prohlídky (včetně řidičů) k odhalování ukrytých osob nebo nepovolených předmětů¹⁰⁷ ve vozidlech za pomoci zrcadel, ručních svítilen, speciálního zařízení na detekci srdečního pulzu, služebních psů s protidrogovým výcvikem a za spolupráce¹⁰⁸ s Celní správou i využívání mobilního rentgenového zařízení na snímání kamionů. Vozidla jsou po celou dobu nakládky a vykládky ve věznici přímo střežena a doprovázena strážnými.

Strážní věže jsou stanoviště k přímému zajištění střežení střežených objektů. Zřizují se zpravidla po celém obvodu věznice v zakázaném pásmu¹⁰⁹ a v rozestupech s překrývajícími se palebnými sektory tak, aby byl zajištěn výhled a byl pokryt celý střežený úsek ochranného pásma.

Výčet z povinností strážného na strážní věži: Strážný je zejména povinen nepřipustit útěk přes střežený úsek nebo proniknutí nepovolané osoby do střeženého objektu, nedovolit nikomu, aby bez doprovodu inspektora nebo vrchního inspektora vstoupil do zakázaného pásma, zvýšit ostražitost při snížené viditelnosti, vyjít na ochoz strážní věže při hromadných nástupech vězněných osob a při jejich pohybu v blízkosti zakázaného pásma, podat hlášení operačnímu středisku při bezdůvodném zdržování vězněných osob v blízkosti zakázaného pásma, spolupracovat se strážnými na sousedních strážních stanovištích, věnovat zvýšenou pozornost budovám, které se nacházejí v blízkosti zakázaného pásma a

¹⁰⁷ Nepovolené předměty jsou např. Zbraně a střelivo, alkohol, drogy, mobilní telefony, paměťová média

¹⁰⁸ Dle dohody o spolupráci Vězeňské služby s Celní správou

¹⁰⁹ Zakázané pásmo je prostor vytyčený mezi zpravidla pevnou hradbou a drátěným plotem nebo dvěma ploty se stanovenou minimální výškou hradeb, plotů a šíře mezi nimi podle typu věznice

předávat poznatky, které získá v průběhu služby¹¹⁰.

4.2.5 Předváděcí skupina

Předváděcí skupina zajišťuje předvádění vězněných osob po věznici, na výslechové místnosti, k lékaři, na vycházky atd., kde zajišťuje, aby vězněná osoba nenapadla osoby, se kterými přijde do styku. Předváděcí skupina zajišťuje také mimo jiné doprovody osob z brány pro pěší na výslechové místnosti věznice a zpět. Tyto osoby, zpravidla obhájci a orgány činné v trestním řízení, vstupují do věznice za účelem vyšetřovacích a jiných úkonů. Předváděcí skupina zajišťuje bezpečnost těchto osob po celou dobu pobytu ve věznici a je zodpovědná za to, že veškeré úkony byly prováděny tak, aby nebyl ohrožen ani mařen účel výkonu vazby a trestu.

4.2.6 Doprava

Doprava zabezpečuje prostřednictvím služebních řidičů, řidičů referentů a služebních motorových vozidel přepravní potřeby věznice. Přepravní potřeby se dělí do dvou skupin na eskortní jízdy, které jsou realizovány speciálními eskortními a sanitními vozidly a jízdy neeskortní sloužící k zabezpečení chodu věznice a přepravním potřebám zaměstnanců, které se realizují služebními vozidly civilního provedení. Eskortní vozidla jsou zpravidla značky Volkswagen označená po obvodu fialovým pruhem a výstražným zařízením modré barvy, doplněná zvukovým výstražným zařízením. Podle typu, velikosti a výrobce se dělí na VW Transporter, VW LT nebo nově VW Crafter, sanitky a autobusy. Poměrné zastoupení a průměrné stáří eskortních motorových vozidel v celé vězeňské službě dle statistické ročenky je VW Transporter 6% a 10 let, VW LT nebo Crafter 42% a 8 let, VW sanita 27% a 11 let a autobusy 25% a 9 let.

Eskortní jízdy jsou realizovány podle účelu a potřeb po celé České republice a jsou zabezpečovány nepřetržitě.

Jako vozidla civilního provedení jsou pořizována vozidla značek Škoda pro osobní a Volkswagen pro užitková vozidla. K zabezpečení potřeb věznice mimo jiné patří nákupy a dovoz materiálu, odvoz zaměstnanců na školení, kurzy a porady, dovoz korespondence a balíků odsouzených, ke kontrolní činnosti, při výcviku příslušníků a služebních psů atd. Nákup nových motorových vozidel

¹¹⁰ § 76, Nařízení generálního ředitele č. 18/2013 o vězeňské a justiční strážní

realizuje generální ředitelství ve spolupráci s ministerstvem.

Doprava se kromě přepravy stará o technický a vzhledový stav, provádí opravy a servisní prohlídky, technické prohlídky a vše, co k problematice dopravy patří.

4.2.7 Služební kynologie

Služební kynologie zajišťuje odborné činnosti spojené s využíváním služebních psů při praktickém výkonu služby ve věznici. Služební psi se podle odbornosti výcviku dělí do kategorií všestranných, obranných a specialistů na vyhledávání psychotropních a omamných látek. Všestranní služební psi jsou psi se speciálním výcvikem zaměřeným k vyhledávání ukrytých a pronásledování uprchlých osob. Obranní psi jsou využíváni při zajišťování bezpečnosti příslušníků při plnění služebních úkolů. Služební psi s protidrogovým výcvikem jsou využíváni k odhalování psychotropních a omamných látek, jak v prostorech využívaných vězňenými osobami, tak k odhalování těchto látek ukrytých v korespondenci, balících, zboží a vozidlech vjíždějících do věznice. Služební kynologie zajišťuje všechny úkoly spojené s výchovou, výživou, ošetřováním a výcvikem služebních psů a v neposlední řadě zajišťuje předepsanou odbornost strážných – psovodů dle kategorií přidělených služebních psů.

4.3 Oddělení výkonu trestu

Oddělení výkonu trestu je dalším výkonným článkem věznice Plzeň. Dělí se do dvou základních částí, a to na část výkonu trestu a část výkonu vazby odnětí svobody. Pro potřeby této bakalářské práce se budu pohybovat v části oddělení výkonu trestu. Oddělení výkonu trestu jako celek dbá na dodržování právních předpisů, respektování práv odsouzených a plnění jejich povinností.

Vězeňský personál se dělí na uniformované příslušníky, kteří jsou zařazeni k výkonu dozorčí služby, a civilní zaměstnance, kteří patří do správní služby.

Věznice Plzeň zabezpečuje příjem odsouzených osob nastupujících k výkonu trestu z občanského života a dodaných do výkonu trestu policií na základě trestního příkazu z okresů Plzeň – město, Plzeň – sever, Plzeň - jih, Domažlice, Klatovy, Rokycany a Tachov.

Do výkonu trestu přijímá vrchní inspektor strážní služby a po vykonání

úkonů spojených s příjmem (ověření totožnosti, osobní prohlídka a prohlídka věci) se odsouzený umístí na přijímací oddělení.

Odsouzení se bezprostředně po nástupu do věznic umísťují odděleně muži od žen, mladiství od dospělých, recidivisté od prvotrestaných, odsouzení za úmyslně spáchané trestné činy od odsouzených za nedbalostní trestné činy. Zvlášť se umísťují trvale pracovní nezařaditelní, osoby s poruchou osobnosti, osoby s uloženým ochranným léčením a zabezpečovací detencí a zvlášť nebezpečné osoby.¹¹¹ „Na přijímacím oddělení jsou přibližně jeden týden a jsou zde podrobeni vstupní lékařské prohlídce, seznámení s vnitřním řádem věznice, řádem výkonu trestu a svými právy a povinnostmi. Po všech úkonech a vyšetřeních generální ředitelství rozhodne o jejich umístění do konkrétní věznice, kam jsou dálkovou eskortou v nejbližším možném termínu přepraveni. Při umísťování odsouzeného do konkrétní věznice je, pokud je to možné, brán zřetel na to, aby mohl být odsouzený v kontaktu se svou rodinou.

Po příjezdu odsouzeného do určené věznice je zařazen na nástupní oddělení věznice, kde pobývá zhruba dva týdny a kde je v rámci přijímacího řízení podroben pohovoru s přijímací komisí věznice, zpravidla jsou v ní zastoupeni vedoucí oddělení výkonu trestu, psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník a vychovatel. Na nástupním oddělení jsou odsouzení seznámeni se svými právy a povinnostmi, vnitřním řádem věznice, předpisy týkajícími se výkonu trestu a je jim zde vystaven průkaz vězně a průkaz na stravování, tyto průkazy jsou vězni povinni nosit neustále u sebe. Po dobu umístění odsouzeného s ním pracují intenzivně odborní zaměstnanci, jako jsou psycholog, speciální pedagog a vychovatel, a sestavují jeho penitenciární diagnózu, podle které se vypracuje komplexní zpráva o odsouzeném a stanoví program zacházení.

Penitenciární diagnóza vychází z vyšetření intelektových schopností, struktury osobnosti se zaměřením na proces socializace, na typu interpersonálního chování a chování v zátěžových situacích, odolnosti vůči psychické zátěži, schopnosti a předpokladech v oblasti zájmů a zálib, na problematických rysech osobnosti, návycích chování a na závislosti na drogách či alkoholu.

Dále se provádí rozbor kriminogenní situace, její motivace a zaměřenosti, profesních předpokladů a poradenství při volbě povolání, potřeb vzdělávacích aktivit, zájmů a zálib pro výběr volnočasových aktivit, a zmapování aktuálních problémů.

¹¹¹ Viz § 7, zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu

Komplexní zpráva je soubor výsledků penitenciární diagnózy, lékařského posudku a dostupných materiálů o odsouzeném a její obsah je důvěrný. Současně s vyšetřením se stanoví program zacházení. Po vypracování komplexní zprávy je odsouzený zařazovací komisí zařazen ke konkrétnímu vychovateli a umístěn do konkrétního oddělení věznice.¹¹²

4.3.1 Vnitřní a vnější diferenciacie

Odsouzení jsou dále zařazováni v rámci vnitřní diferenciacie do tří skupin.

Do první diferenční skupiny se zařazují odsouzení, kteří aktivně plní programy zacházení, chovají se v souladu s vnitřním řádem věznice, aktivně se účastní zájmových činností, jsou samostatní v rozhodování a při řešení problémů, spolupracují s personálem a mají zájem o sebevýchovu.

Do druhé diferenční skupiny se zařazují odsouzení, kteří mají problémy s plněním programu zacházení a dodržováním vnitřního řádu věznice. Do této skupiny jsou zpravidla zařazováni všichni nově přijatí odsouzení.

Do třetí diferenční skupiny se zařazují odsouzení, kteří neplní své povinnosti a programy zacházení, nedodržují vnitřní řád a jsou opakovaně kázeňsky řešeni. Jedná se o problematické a nepřizpůsobivé jedince.

O zařazení do konkrétní skupiny rozhoduje ředitel věznice na základě doporučení psychologa, speciální pedagoga a vychovatele v důsledku vyhodnocování programů zacházení. Žádost o přeřazení odsouzeného do jiné diferenční skupiny podává řediteli písemnou formou vychovatel, který má nad odsouzeným pravomoc.¹¹³

Vnější diferenciacie je individuální a je dána kriminální kariérou, zařazením do typu věznice soudem, pohlavím a věkem odsouzeného.

Výkon trestu je ve věznici Plzeň zabezpečován v odděleních pro výkon trestu „B“ s dozorem, „C“ s ostrahou, jehož součástí je specializované oddělení pro výkon trestu odsouzených s poruchami osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek a „D“ se zvýšenou ostrahou, jehož součástí je specializované oddělení pro trvale pracovní nezařaditelné.

¹¹² RASZKOVÁ, Tereza, Stanislava, Hoferková. *Kapitoly z penologie I.* Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2013. ISBN 978-80-7435-264-5, Str. 88-90

¹¹³ RASZKOVÁ, Tereza, Stanislava, Hoferková. *Kapitoly z penologie I.* Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2013. ISBN 978-80-7435-264-5, Str. 90-92

Do oddělení „B“ s dozorem jsou soudem zařazovány osoby, kterým byl uložen trest za čin spáchaný z nedbalosti, a které již byly ve výkonu trestu za úmyslný trestný čin v délce trestu maximálně tři let nebo osoby odsouzené pro úmyslný trestný čin, které ještě nebyly ve výkonu trestu¹¹⁴. V oddělení s dozorem se odsouzení pohybují organizovaně pod dohledem zaměstnance, mohou být zaměstnáváni na nestřežených pracovištích mimo věznici nebo se na povolení ředitele mohou pohybovat volně mimo věznici, a to zpravidla při plnění pracovních úkolů. V mimopracovní době se mohou za přítomnosti pracovníka účastnit akcí mimo věznici a na společenských akcích. Při bohoslužbách, návštěvách a při sportu mají povoleno nosit civilní oděv. Návštěvy těchto osob se zpravidla odehrávají bez přímého dohledu zaměstnance a v souvislosti s návštěvou může ředitel věznice povolit jedenkrát za měsíc opuštění věznice až na 24 hodin¹¹⁵.

Do oddělení „C“ s ostrahou jsou soudy zařazováni odsouzení za úmyslný trestný čin, kde nebyly splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo zvýšenou ostrahou nebo osoby, které byly odsouzeny pro čin spáchaný z nedbalosti a nebyly zařazeny do věznice s dohledem nebo dozorem¹¹⁶. V prostorách oddělení s ostrahou se odsouzení pohybují pod dohledem zaměstnance a výjimečně se mohou vybraní odsouzení pohybovat při plnění pracovních povinností volně po věznici. Osoby jsou zpravidla zaměstnávány na střežených pracovištích uvnitř věznice, kde je nad nimi vykováván určeným zaměstnancem dohled v intervalech maximálně 45 minut. Hlavní dveře oddělení jsou celodenně uzamykány. Návštěvy jsou vykonávány za dohledu zaměstnanců¹¹⁷.

Do oddělení „D“ se zvýšenou ostrahou jsou soudy umístováni odsouzení, kterým byl uložen výjimečný trest, trest za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny nebo zvlášť závažný zločin v délce trestu nad osm let nebo odsouzeným za úmyslný trestný čin, kteří v posledních pěti letech uprchli z vazby nebo výkonu trestu. V prostorách oddělení se zvýšenou ostrahou

¹¹⁴ RASZKOVÁ, Tereza, Stanislava, Hoferková. *Kapitoly z penologie I*. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2013. ISBN 978-80-7435-264-5, Str. 103

¹¹⁵ § 52, Vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody ve znění zákonů č. 378/2004 Sb., 243/2006 Sb., 19/2015 Sb. dále jen řád výkonu trestu

¹¹⁶ RASZKOVÁ, Tereza, Stanislava, Hoferková. *Kapitoly z penologie I*. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2013. ISBN 978-80-7435-264-5, Str. 103

¹¹⁷ RASZKOVÁ, Tereza, Stanislava, Hoferková. *Kapitoly z penologie I*. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2013. ISBN 978-80-7435-264-5, Str. 105-106

se pohybují pouze za přímého dohledu příslušníka. Odsouzení jsou celodenně uzamykáni na celách, které jsou vybaveny záchodem a umyvadlem, s jinými odsouzenými se setkávají jen na organizovaných akcích ve společenských a kulturních místnostech. Práci mohou tito odsouzení vykonávat na celách nebo pracovištích uvnitř věznice, kde jsou kontrolováni maximálně v intervalu třiceti minut. Návštěvy se konají za stálého dohledu příslušníka.

4.4 Zaměstnanci oddělení výkonu trestu

4.4.1 Dozorci

Dozorci jsou ve služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Provádějí kontrolní a dozorčí činnost na daném oddělení, zodpovídají za dodržování kázně a pořádku vězňených osob, plnění denního řádu, předvádí odsouzené na dané aktivity v rámci věznice¹¹⁸ a provádí jejich osobní prohlídky, prohlídky cel se zaměřením na odhalování nedovolených předmětů u odsouzených nebo narušení technického zabezpečení objektů a vybavení cel.

4.4.2 Speciální pedagog

„Speciální pedagog je odborný zaměstnanec oddělení, který garantuje u svěřených odsouzených odbornou úroveň realizace programu zacházení a vnitřní diferenciaci. Metodicky usměrňuje výkon práce vychovatelů a pedagogů volného času. Odpovídá ve spolupráci s ostatními odbornými zaměstnanci za úroveň odborného zacházení s jednotlivými odsouzenými v návaznosti na jejich komplexní zprávy.“¹¹⁹ Pro speciálního pedagoga je předepsáno vysokoškolské vzdělání v magisterském programu pedagogického zaměření. Speciální pedagog se vyjadřuje k návrhům o přerušení výkonu trestu, povolování volného pohybu mimo věznici, účasti odsouzených na akcích mimo věznici, k výběru odsouzených na zařazení do zaměstnání, rekvalifikace a vzdělávacích programů a při přerazování do jiného typu věznice nebo přemístění do jiné věznice. Provádí pedagogickou diagnostiku, orientační pedagogické pohovory, individuální pedagogickou péči u odsouzených v krizových stavech, poradenskou pedagogickou činnost a ve vztahu k vězňeným osobám se podílí na zkoumání

¹¹⁸ Např. K lékaři, do knihovny, do sprchy, na návštěvy, na výdej stravy, na vycházky, na výměnu prádla

¹¹⁹ SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-287-6, Str. 25

příčin vzniku mimořádných událostí z pedagogického hlediska a navrhuje opatření vedoucí k jejich nápravě. Spolupracuje se zákonným zástupcem a sociálním pracovníkem při řešení přípravy na budoucí povolání mladistvých.

4.4.3 Psycholog

„Psycholog je odborný zaměstnanec, který garantuje u odsouzených odbornou psychologickou činnost a odbornou úroveň realizace programu zacházení.“¹²⁰

Psycholog v rámci komplexní zprávy provádí psychologickou diagnostiku vězňů a jejich psychologické posouzení včetně doporučení konkrétního programu zacházení. Psycholog zabezpečuje ve věznici psychologickou péči zejména o odsouzené, kteří odmítají stravu, jsou v krizových stavech, pokoušejí se o sebevraždy, sebepoškozují se, a spolurozhoduje o zařazení odsouzených do seznamu osob možného napadení či jiného ohrožení a diagnostikuje psychicky labilní a konfliktní osoby. Provádí psychologické pohovory, psychologickou pomoc a péči a vyjadřuje se k návrhům o přerušení výkonu trestu, povolování volného pohybu mimo věznici, přetřazování a přemísťování odsouzených, účasti na akcích mimo věznici a podílí se na zkoumání příčin mimořádných událostí vězňů z psychologického hlediska a navrhuje opatření vedoucí k jejich nápravě.¹²¹ Základním kvalifikačním předpokladem pro tuto funkci je úplné vysokoškolské vzdělání psychologického zaměření.

4.4.4 Sociální pracovník

„Sociální pracovník je odborný zaměstnanec oddělení, jehož základním úkolem je samostatná sociální práce, která je zaměřena na plynulý přechod odsouzených do občanského života. Při její realizaci dbá na zajištění a dodržení standardů kvality poskytovaných sociálních služeb.“¹²²

Sociální pracovník se podílí na vytváření koncepce zacházení, programů zacházení a návrhu vnitřní diferenciací. Zpracovává spolu s ostatními odbornými zaměstnanci konkrétní programy zacházení a podílí se na jejich vyhodnocování. Poskytuje odsouzeným sociálně právní poradenství, provádí výchovnou a

¹²⁰ SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie II díl, Teorie a praxe zacházení s vězněnými osobami*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-204-3, Str. 13

¹²¹ SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie II díl, Teorie a praxe zacházení s vězněnými osobami*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-204-3, Str. 13

¹²² SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-287-6, Str. 26

poradenskou činnost, navazuje potřebné kontakty s příbuznými osobami a podílí se na řešení sociálních problémů. Je garantem kontinuální sociální péče, v tomto smyslu navazuje a udržuje kontakty s orgány státní správy, církvemi, charitativními a zájmovými občanskými sdruženími, jak v místě věznice, tak i v místě bydliště odsouzených. V součinnosti se speciálním pedagogem žádá zákonného zástupce a příslušný orgán sociálně právní ochrany o vyjádření k formě přípravy mladistvých na přípravu povolání. Podílí se na výběru odsouzených do zaměstnání, na rozhodnutí o přerušení výkonu trestu, povolování volného pohybu mimo věznici a přeřazování odsouzených do jiné věznice nebo jiného typu věznice.¹²³ Sociální pracovník celkově zajišťuje komunikaci civilním světem, ať jsou to orgány státní správy a samosprávy při zajišťování výroby občanských průkazů, ověřování podpisů, s matrikami při vystavování opisů rodných listů pro úřední potřebu, s úřady práce při hlášení a potvrzení o výkonu trestu, se sociálními kurátory při propouštění osob z výkonu trestu, s Probační a mediační službou zejména v projektu „PAROLE“, s Českou správou sociálního zabezpečení při vyřizování starobních, invalidních a vdovských důchodů a s občanskými církevními a neziskovými organizacemi působícími v oblasti sociální pomoci po propuštění do občanského života. Pro sociálního pracovníka je podmínkou vyšší odborné vzdělání nebo bakalářský studijní program sociálního zaměření.

4.4.5 Vychovatel

„Úkolem vychovatele je komplexní výchovná, vzdělávací, diagnostická a preventivní činnost zaměřená na celkový rozvoj osobnosti a na socializaci, resocializaci a reedukaci včetně cílených opatření k optimalizaci vzdělávacího procesu odsouzených a realizaci protidrogové prevence v rámci věznice.“¹²⁴ Vychovatel denně pracuje s odsouzenými, zná ve své skupině všechny osobně¹²⁵, pedagogicky je usměrňuje, zná sociální vztahy a skupinovou atmosféru a řeší jejich problémy. Vede osobní karty odsouzených, provádí nad nimi kázeňskou pravomoc, zpracovává návrhy na přerušení výkonu trestu, povolování volného pohybu mimo věznici, účast na akcích konaných mimo věznici, přeřazování do

¹²³ HENDRICH, Igor. *Výbrané kapitoly z penologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. ISBN 978-80-7348-574-1, Str. 65-66.

¹²⁴ SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-287-6, Str. 26

¹²⁵ Má vytypované osoby se sklony k sebepoškozování, útekům, možné objekty napadení (MON) a možné pachatele násilného jednání, odsouzené s aktuálními psychologickými problémy atd.

jiného typu věznice nebo přemístění a spolupodílí se na výběru odsouzených k zařazení do práce. Podílí se na hromadně organizovaných akcích, odpovídá za stav kázně, pořádku a upravenosti ubytovacích prostor¹²⁶. Dále vede početní a jmenný přehled odsouzených na oddělení, rozhoduje o jejich ubytování na jednotlivých celách a spolupracuje s příslušníky dozorcí služby. Zabezpečuje práva odsouzených na přijetí balíčků, přijetí a odesílání korespondence, telefonních hovorů včetně jejich kontroly, přijetí návštěv, provádění nákupů a vycházek včetně jejich evidence. Zprostředkovává, popřípadě vyřizuje žádosti, stížnosti, podněty a styk odsouzených s ostatními zaměstnanci věznice (zpravidla s vedením) a za účelem projednávání otázek spojených s životem ve věznici organizuje shromáždění odsouzených. Navštěvuje pracoviště pracovních zařazených odsouzených z jeho skupiny a ve spolupráci s mistry zajišťuje komplexní realizaci zacházení. Ve spolupráci s ostatními odbornými zaměstnanci sestavuje konkrétní programy zacházení jeho odsouzených, podílí se na zkoumání příčin mimořádných událostí a navrhuje opatření k jejich nápravě. Je členem poradních orgánů a komisí a zúčastňuje se jednání soudu projednávajícího podmíněné propuštění nebo přeřazení do jiného typu věznice.¹²⁷

V praxi jsou pozice vychovatelů často obsazovány bývalými příslušníky zpravidla po doplnění potřebného vzdělání. Značná výhoda z toho plynoucí je, že již mají zkušenosti s vězňenými osobami, znají jejich práva, povinnosti a vzory chování, pravidla chodu věznice a odsouzenými jsou přijímáni jako daleko větší autority než zaměstnanci na tyto pozice nastupující ze soukromé sféry, kteří zkušenosti s vězňenými osobami nemají a odsouzení si je hlavně ze začátku „testují“. Vzhledem k obrovské specifikaci této práce (celodenně trávit čas s odsouzenými v uzavřených objektech, více méně, bez spojení s civilním životem). Tato práce není určena pro všechny a nemalá část nově nastoupivších po nedlouhém čase odchází zpět do soukromé sféry vzhledem k náročnosti vykonávané profese. Vychovatel musí mít ukončený bakalářský studijní program s pedagogickým zaměřením, popřípadě bakalářský program doplněný pedagogickým minimem.

¹²⁶ V této věci spolupracuje s oddělením logistiky na odstraňování vzniklých závad, nedostatků a materiálně technickém vybavení k zabezpečení chodu svěřeného oddělení.

¹²⁷ HENDRICH, Igor. *Výbrané kapitoly z penologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. ISBN 978-80-7348-574-1, Str. 63-65

4.4.6 Pedagog volného času

„Základním úkolem pedagoga volného času je realizace individuální a skupinové, zájmové a sebeobslužné, eventuálně podle odbornosti a kvalifikace i terapeutické, zejména rukodělné, sportovní a kulturní činnosti s odsouzenými.“¹²⁸

Pedagog volného času pracuje samostatně a tvůrčím způsobem se při práci s odsouzenými podílí na realizaci zacházení s odsouzenými, k čemuž zpravidla vede minimálně čtyři aktivity z programu zacházení, které jsou rozloženy v průběhu celého týdne. Pro odsouzené organizuje ve spolupráci s ostatními odbornými pracovníky hromadné volnočasové akce a vyhodnocuje aktivity odsouzených na programech zacházení a poznatky zapracovává do průběžného hodnocení programů zacházení, popřípadě hodnocení pro jiné věznice v rámci přemístění odsouzeného. Zpravidla vede sklady potřeb pro rukodělné, sportovní, kulturní a jiné sebeobslužné činnosti.¹²⁹

4.4.7 Vychovatel – terapeut

„Vychovatel – terapeut je odborný zaměstnanec, který realizuje individuální a skupinové terapie.“¹³⁰

Vychovatel – terapeut provádí individuální a skupinové zacházení terapeutického směru a vzhledem ke specifickým kategoriím odsouzených volí vhodné přístupy, obsahy, metody a formy zacházení. Vede minimálně tři speciální aktivity z programu zacházení, které jsou rozloženy v průběhu celého týdne. Aktivity odsouzených na programech zacházení vyhodnocuje a zpracovává průběžné hodnocení programů zacházení, o případných změnách v chování a podstatných skutečnostech informuje vychovatele a psychologa.¹³¹ Vychovatel – terapeut musí splňovat bakalářský studijní program sociálního, pedagogického nebo psychologického zaměření, nebo sociálně psychologický nebo psychoterapeutický výcvik v rozsahu minimálně 200 hodin.

¹²⁸ SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-287-6, Str. 26

¹²⁹ HENDRICH, Igor. *Výbrané kapitoly z penologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. ISBN 978-80-7348-574-1, Str. 70-71.

¹³⁰ SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-287-6, Str. 26

¹³¹ HENDRICH, Igor. *Výbrané kapitoly z penologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. ISBN 978-80-7348-574-1, Str. 70-71.

4.4.8 Duchovní

Duchovní služba je ve věznici Plzeň zajišťována prostřednictvím kaplana, který je zaměstnancem věznice na plný úvazek. Kaplan zajišťuje duchovní a pastorační činnost, bohoslužby, kulturní a vzdělávací akce, rozhovory s vězněnými osobami nejen s náboženskou tematikou. Právo na duchovní služby, jakož i účastnit se bohoslužeb, mají všechny vězněné osoby na základě dobrovolnosti. Duchovní služba je zajišťována prostřednictvím kaplana a dobrovolníků spolupracujících církví. Duchovní služba věznice Plzeň spolupracuje s Římskokatolickou církví, Církví českobratrskou evangelickou, Církví adventistů sedmého dne, Pravoslavnou církví, Apoštolskou církví a případně i se Svědky Jehovovy.

4.5 Spolupráce

Spolupráci vězeňské služby můžeme rozložit do několika základních skupin. Jedná se o spolupráci při zajištění úkolů bezpečnostního rázu zejména s Policií ČR a Celní správou ČR, o spolupráci při zajišťování práv odsouzených s orgány samosprávy a neziskovými organizacemi a spolupráci s výzkumnými a vzdělávacími subjekty.

V této části bych chtěl uvést příklady spolupráce věznice Plzeň s jednotlivými subjekty.

Spolupráce Věznice Plzeň s Policií České republiky se uskutečňuje na základě dohody¹³² sjednané generálním ředitelem a realizačních dohod sjednaných ředitelem věznice zejména prostřednictvím Krajského ředitelství Policie Plzeňského kraje a Městským ředitelstvím Plzeň – město. Spolupráce se realizuje zejména při zajišťování bezpečnosti eskort vězněných osob, jsou-li poznatky o možném vzniku mimořádné situace, při předcházení, odhalování a vyšetřování trestné činnosti vězněných osob, při společných praktických výcvicích příslušníků operační jednotky včetně výcviku řidičů, při společném výcviku služebních psů a psovodů a pátrání po uprchlých osobách. Této spolupráce využívá zejména oddělení vězeňské stráže při výcvicích a k zajištění bezpečnosti a oddělení prevence a stížností při vyšetřování a odhalování trestné činnosti vězněných osob.

¹³² Dohoda o vzájemné pomoci mezi Vězeňskou službou ČR a Policií ČR

Spolupráce Věznice Plzeň s Celní správou České republiky se uskutečňuje na základě dohody¹³³ sjednané generálním ředitelem a realizačních dohod sjednaných ředitelem věznice s řediteli územních pracovišť celní správy. Spolupráce se realizuje zejména v oblasti společného výcviku služebních psů a psovodů, zejména při výcviku služebních psů se specializací na vyhledávání psychotropních a omamných látek a při odhalování těchto látek v prostorech věznice, za účelem potírání nelegálního obchodu s nimi a příležitostného využívání mobilního rentgenového zařízení ke kontrole vjíždějících motorových vozidel do věznice. Této spolupráce využívá oddělení vězeňské stráže věznice.

Spolupráce při zajišťování práv odsouzených ve věznici se realizuje prostřednictvím sociálních pracovníků a tzv. koordinátorů pro jednotlivé případy, které mezi sebou mají odborní pracovníci rozděleny. Sociální pracovníci komunikují navenek s úřady a organizacemi při činnostech k zajištění resocializace a zákonem daných požadavků, které demonstrují na konkrétních případech věznice Plzeň. Koordinátoři na základě navázané spolupráce koordinují činnosti jednotlivých úkonů ve spojitosti s poskytovateli služeb skupinám vězněných osob nebo již konkrétním odsouzeným.

Konkrétní příklady spolupráce s orgány obcí.

S Magistrátem města Plzně spolupracuje při zajišťování vydávání občanských průkazů. Odsouzený, kterému se blíží konec platnosti občanského průkazu, ve spolupráci se sociálním pracovníkem sepíše žádost o vydání nového občanského průkazu, kterou sociální pracovník postoupí na odbor správních činností, oddělení občanských průkazů a cestovních pasů. Vzhledem ke skutečnosti, že osoby ve výkonu vazby a výkonu trestu se nemohou dostavit na úřad osobně, se po domluvě dostaví příslušný pracovník oddělení občanských průkazů Magistrátu do věznice, kde provede potřebné úkony s podáním žádosti spojené, jako je pořízení digitální fotografie, podpisu a kontrola potřebných dokladů k vydání. Po vyhotovení nového občanského průkazu úřad, v jehož správním obvodu se občan zdržuje, zajistí osobní předání dokladu odsouzenému.

S matrikami spolupracuje při vystavování opisu rodného listu pro úřední potřebu¹³⁴, zejména pro kontrolu rodného čísla, při výrobě dokladů a pro případné

¹³³ Dohoda o spolupráci mezi Vězeňskou službou ČR a Celní správou ČR

¹³⁴ Dle § 25 odst. 1 písm. b) zákona 301/2000 o matrikách, jménu a příjmení ve znění zákonů č. 578/2002 Sb., 320/2002 Sb., 165/2004 Sb., 422/2004 Sb., 499/2004 Sb., 21/2006 Sb., 115/2006 Sb., 342/2006 Sb., 165/2006 Sb., 239/2008 Sb., 190/2009 Sb., 41/2009 Sb.,

založení do osobního spisu. Matriky se žádají na úřadech dle místa narození v České republice a v rámci spolupráce pro občany České republiky narozené na Slovensku funguje tato spolupráce i s matrikami Slovenské republiky.

S Úřadem městského obvodu Plzeň 3 spolupracuje při zajišťování a realizaci voleb. Volby se uskutečňují ve spolupráci s okrskovou volební komisí přímo ve věznici do přenosné volební schránky dle seznamu voličů. Vězněné osoby se mohou účastnit voleb, pokud mají platné osobní doklady, na základě stálého seznamu voličů za předpokladu, že jsou ve věznici ve stejném volebním okrsku, jako jsou hlášeni k trvalému pobytu, nebo mají platný voličský průkaz opravňující je k volbám na jiném místě, pokud je věznice v územním obvodu, kde jsou vyhlášeny volby a kde mají trvalé bydliště, nebo jsou vyškrtnuti ze stálého seznamu voličů a zapsáni do zvláštního seznamu voličů ve volebním okrsku věznice. Seznamy voličů vede obecní úřad v místě dislokace věznice na základě údajů poskytovaných věznicí. Nahlášení do seznamu voličů zpracovává správní oddělení věznice. K zapsání, do zvláštního seznamu voličů se používá předepsaný formulář. O vydání voličského průkazu musí vězněné osoby ve spolupráci se sociálním pracovníkem požádat obecní úřad, pokud jsou umístěny ve věznici v územním obvodu, kde jsou vyhlášeny volby a kde mají trvalé bydliště. Voličský průkaz opravňuje k hlasování v jakémkoli volebním okrsku. Žádost o vydání voličského průkazu musí být doručena obecnímu úřadu podle místa trvalého bydliště minimálně 15 dní před konáním voleb. Žádosti o vydání voličského průkazu vyplňují vězněné osoby dvakrát, jedno vyhotovení se zasílá na obecní úřad v místě bydliště a druhé se zakládá do osobního spisu. Žádosti musí mít úředně ověřený podpis, pro potřeby volebního práva je ověřování osvobozeno od poplatků. Při hlasování osoby prokazují svoji totožnost platným občanským průkazem, který zajistí pracovníci oddělení výkonu trestu dočasným vyjmutím z uložených osobních věcí. Voleb do zastupitelstev obcí a krajů se mohou účastnit pouze osoby ve výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence starší osmnácti let pokud nejsou zbaveny způsobilosti k právním úkonům. Výkon trestu odnětí svobody je uveden jako překážka ve výkonu volebního práva a proto odsouzení ve výkonu trestu do zastupitelstev obcí a krajů nehlasují. Při všech ostatních volbách vyjma výše uvedených je povoleno odsouzeným hlasovat. Při prezidentských volbách konaných v roce 2013 bylo ve Věznici Plzeň v prvním kole konaném 11.

a 12. ledna 2013 bylo celkem 1 187 vězňených osob, z toho 1 077 osob s právem volit, a voleb se zúčastnilo 535 osob, tedy volební účast 49,68 %. Ve druhém kole konaném 25. a 26. ledna 2013 bylo 1 186 vězňených osob, z toho 1 043 osob s právem volit, a hlasovalo 416 osob, tedy volební účast 39,88 %. Při mimořádných parlamentních volbách do sněmovny konaných 25. a 26. října 2013 bylo ve věznicích Plzeň 1 111 vězňených osob, z toho 971 oprávněných voličů, a hlasovalo 252 osob, tedy volební účast byla 25,95 %

Spolupráce s Probační a mediační službou¹³⁵ je velmi významná a uskutečňuje se prostřednictvím sociálních pracovníků a určeného pracovníka věznice – koordinátora pro spolupráci věznice s Probační a mediační službou. V Plzni je tímto koordinátorem určený speciální pedagog, který spolupracuje zejména při přípravě žádostí o podmíněčné propuštění, případně podmíněčné propuštění s dohledem. Projekt probační a mediační služby „PAROLE“ je určen pro odsouzené, kteří za méně než šest měsíců mají zákonné podmínky pro podání žádosti o podmíněčné propuštění. Spolupráce s Probační a mediační službou je dobrovolná. Odsouzený se zájmem o spolupráci s PMS ve spolupráci s vychovatelem celou věc konzultuje, a ten na základě provedené analýzy odsouzenému podání podnětu doporučí nebo vysvětlí důvody k nepodání. Společně zváží, zda je účelné PMS kontaktovat ve věci předjednání podmíněčného propuštění. Odsouzený vyplní formulář „Podnět k zahájení spolupráce s Probační a mediační službou“ a jeho podání konzultuje s odborným zaměstnancem. Do tohoto formuláře odsouzený vyplní osobní údaje a vyjadřuje se k podmínkám souvisejícím s podmíněčným propuštěním. Odsouzený nahlásí vychovateli odeslání formuláře a téma požadované spolupráce. Žádost se zasílá místně příslušnému středisku PMS minimálně tři měsíce před podáním žádosti o podmíněčné propuštění odsouzeného, při době kratší než tři měsíce je úředníkem PMS upozorněn na ovlivnění spolupráce s časovým skluzem, popřípadě může být spolupráce i odmítnuta. Probační úředník si dohodne konzultaci s odsouzeným ve věznicích, před kterou si úředník vyžádá od vychovatele, speciálního pedagoga nebo sociálního pracovníka informace o osobě odsouzeného. Jde o základní informace o průběhu výkonu trestu, o rodině, o sociální situaci a o konkrétním trestním případě. Na základě žádosti si probační úředník za spolupráce se sociálním

¹³⁵ Probační a mediační služba ČR je zřízena zákonem č. 257/2000 Sb. S účinností od 1. ledna 2001. V čele Probační a mediační služby stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává z funkce ministr spravedlnosti.

pracovníkem může prostudovat osobní spis odsouzeného a po dohodě s vedoucím oddělení výkonu trestu i informace z informačního systému. Dle dohody mezi úředníkem a odsouzeným je možné, aby ve vhodných případech byl u konzultací přítomen i vybraný odborný zaměstnanec věznice. Během konzultace úředník vychází z informací od odsouzeného a informací od odborných zaměstnanců věznice případně ostatních informací, jež o odsouzeném získal a zpřesňuje potřeby, očekávání a možnosti spolupráce. Na základě vyhodnocení získaných informací a po jejich doplnění navrhne úředník oblasti možné spolupráce a společně dojednávají její podmínky, konkrétní postup a termín další konzultace. Úředník, odsouzený a odborný zaměstnanec věznice si dohodnou jednotlivé kroky pro přípravu podkladů pro podmíněčné propuštění, při čemž maximum kroků by měl dělat odsouzený sám. Probační úředník analyzuje informace o odsouzeném a případně je se sociálním pracovníkem a koordinátorem doplňuje. Zde je nutná spolupráce střediska PMS v místě věznice a střediska PMS v místě bydliště nebo pobytu odsouzeného po propuštění. Probační úředník po analýze silných a slabých stránek odsouzeného navrhne konkrétní formu intervence, např. zařazení do resocializačního programu po propuštění, a ověří jeho dostupnost v místě pobytu odsouzeného po propuštění a volnou kapacitu. V závěru zpracuje úředník „Stanovisko střediska Probační a mediační služby k žádosti o podmíněčné propuštění odsouzeného“, se kterým je odsouzený seznámen a může se k němu vyjádřit. Při podání žádosti o podmíněčné propuštění se informuje středisko PMS a vychovatel věznice zpracuje na odsouzeného hodnocení, které věznice zasílá k soudu a ve kterém je uvedena spolupráce se střediskem PMS, a kopie hodnocení odsouzeného se zašle také středisku PMS. Zpravidla je stanovisko PMS výhodné v případech, kdy by soud v případě podmíněčného propuštění na svobodu zvažoval uložení dohledu, povinností nebo omezení. Po pravomocném rozsudku soudu s výsledkem propuštění je uvedeno, že je odsouzený podmíněčně propuštěn z výkonu trestu a v případě uložení dohledu je uvedeno středisko PMS pověřené dohledem. Při propuštění odsouzeného z věznice je informováno středisko PMS v obvodu věznice, které informace, stanovisko a hodnocení odsouzeného předá středisku podle místa pobytu odsouzeného, které bude provádět dohled.

Věznice Plzeň na základě uzavřených dohod spolupracuje se dvěma nevládními neziskovými organizacemi Centrum protidrogové prevence a terapie o.p.s. K – centrum a Člověk v tísni, o.p.s.

Centrum protidrogové prevence a terapie je obecně prospěšná společnost, která poskytuje služby v oblasti poradenství u závislostí na návykových látkách, podporu uživatelům návykových látek v abstinenci, zprostředkování léčby závislosti v pobytových zařízeních a sociální práce včetně komunikace s úřady. Ve věznicích se stala součástí nabídky preventivně výchovných aktivit pro vězněné osoby zařazené na specializovaném oddělení s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek. V rámci spolupráce je vymezeno pole působnosti poskytovaných služeb tak, aby se neprolínalo, ale vhodně doplňovalo s programy zacházení vězněných osob. Realizace poradenství se uskutečňuje jednak prostřednictvím informativního materiálu a jednak individuálním prezenčním poradenstvím. Centrum protidrogové prevence a terapie je jediná nezisková organizace v plzeňském kraji zabývající se poradenstvím pro vězněné osoby. Poskytované služby mají postpenitenciární přesah a aktivity směřují na řešení otázek užívání psychotropních látek a závislosti na nich po propuštění na svobodu.

Člověk v tísně je obecně prospěšná společnost, která poskytuje služby při řešení finančních problémů, nezaměstnanosti, bydlení, zařizování dokladů a dokumentů, u trestních a přestupkových řízení a soudních sporů všem, kteří neumí řešit nepříznivou sociální situaci vlastními silami. Ve věznicích se účastní programu dluhového poradenství pro vězněné osoby. Program se skládá ze tří skupin. Témata seminářů se týkají základních oblastí, jako je hospodaření rodin, uzavírání smluv, dluhová problematika, možnosti řešení dluhů, oddlužení, podmínek osobního bankrotu, dávek státní sociální podpory a průvodce exekucí řízením. Během konzultací se s jednotlivými odsouzenými probírají konkrétní problémy spojené s možností nárůstu dluhů, sankčních poplatků, popřípadě exekucí a jejich řešení.

Věznice dále spolupracuje s Úřady práce, kde se hlásí a odhlašují osoby ve výkonu vazby a trestu za účelem vyjmutí z evidence osob a pro účely evidence sociálního a zdravotního pojištění.

Dále spolupracuje s Českou správou sociálního zabezpečení a Okresní správou sociálního zabezpečení podle místa trvalého bydliště vězněných osob, zejména při individuálním vyřizování invalidních, vdovských a starobních důchodů.

Se sociálními kurátory jednotlivých obcí (tyto funkce by měly být zřízeny při každém obecním úřadu obce s rozšířenou působností dle místa trvalého

bydliště), kterým se hlásí propuštění každé osoby z výkonu trestu s trvalým bydlištěm v jeho obvodu. Po předchozí domluvě je, na žádost odsouzeného prostřednictvím sociálního pracovníka věznice, možno navázat spolupráci již v dostatečném časovém předstihu před propuštěním. Sociální kurátor ve spolupráci s odsouzeným může již před ukončením výkonu trestu začít řešit věci existenční povahy, jako jsou ubytování, zaměstnání, styky s rodinou, komunikace s úřady, které nastanou po propuštění.

S Českým helsinským výborem spolupracuje při provádění monitoringu podmínek výkonu vazby a trestu za účelem zjištění objektivního stavu s důrazem na dodržování lidských práv. Věznice umožňuje vstup pracovníků helsinského výboru k prohlídce prostor využívaných vězněnými osobami k ubytování, vycházkám, stravování atd., včetně možnosti rozhovorů s vězněnými osobami, příslušníky a občanskými zaměstnanci a provádění sociologických průzkumů u respondentů, které jsou ve spolupráci s českým helsinským výborem organizovány vědeckovýzkumnými institucemi.

Vězeňská služba, zejména prostřednictvím generálního ředitelství a vybraných organizačních jednotek, spolupracuje s řadou výzkumných a vzdělávacích institucí jako jsou následující.

Institut pro kriminologii a sociální prevenci, kde se realizuje kriminologický a penologický výzkum. Spolupráce se realizuje s vybranou a oslovenou věznicí prostřednictvím odborných pracovníků věznice k realizaci výzkumných projektů, k nimž jsou zapotřebí data z vězeňského prostředí. Pokud je to nezbytně nutné tak i přístup výzkumných pracovníků k respondentům z řad vězněných osob a jejich údajům vedeným vězeňskou službou. Tyto údaje jsou dále zpracovávány v anonymizované podobě s neumožněním vztáhnutí k určitému subjektu údajů. Institut pro kriminologii a sociální prevenci je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Zřizovatelem Institutu pro kriminologii a sociální prevenci je Ministerstvo spravedlnosti ČR¹³⁶.

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka a Vysoká škola chemicko-technologická v Praze s Vězeňskou službou spolupracují na projektu s pracovním názvem „Výzkum přítomnosti zneužívaných návykových látek a anabolik v odpadních vodách a moči ve vybraných věznicích“ spolupráce spočívá v pravidelném odběru vzorků odpadních vod a moči vězněných osob ve

¹³⁶ Dle Smlouvy o partnerství mezi Vězeňskou službou České republiky, Výzkumným ústavem vodohospodářským a Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze

vybraných věznicích. Cílem tohoto projektu je odhalení takových návykových látek, které nejsou běžně používanými orientačními testy odhalitelné. Role účastníků výzkumu: Výzkumný ústav vodohospodářský provádí odběry vzorků odpadních vod, které analyzuje. Vysoká škola chemicko-technologická v Praze analyzuje vzorky moči vězněných osob a vězeňská služba povoluje za těmito účely přístup pracovníkům výzkumného ústavu k odběru vzorků odpadních vod a zajišťuje odběr a předávání vzorků moči vysoké škole chemicko-technologické za účelem následného testování.

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity s Vězeňskou službou vzájemně spolupracují při provádění vzdělávacích činností, provádění vědeckých výzkumů a projektů týkajících se vězeňství a při umožnění výkonu praxe studentů sociální fakulty Masarykovy univerzity na vybraných pracovištích Vězeňské služby¹³⁷.

Občanské sdružení „Sdružení pro prevenci kriminality – PRAK“ s Vězeňskou službou spolupracují za účelem podílení se na prevenci kriminality a vytváření podmínek k větší informovanosti žáků a studentů starších 15ti let za účelem posílení jejich trestní odpovědnosti, zejména prostřednictvím přednášek odborných zaměstnanců vězeňské služby ve školských zařízeních, ukázek studentům prostor věznic a Památníku Pankrác a výměnou informací v oblastech penitenciární problematiky.¹³⁸

Bylo by nezbytné doplnit, že Vězeňská služba ČR také spolupracuje se soudy a státními zastupitelstvími a orgány činnými v trestním řízení na všech úrovních, při výkonu jejich rozhodnutí. Tato každodenní spolupráce jednotlivých složek se ve velké většině případů odehrává pro vězeňskou službu jednostranně, zpravidla spočívá v plnění uložených úkolů a opatření a nařízení.

¹³⁷ Dle Memoranda o spolupráci mezi fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity a Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky

¹³⁸ Dle dohody o spolupráci VSČR a občanského sdružení pro prevenci kriminality - PRAK

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce je představit činnosti vězeňské služby ze dvou pohledů, jednak na příkladu generálního ředitelství, a jednak na příkladu oddělení věznice Plzeň, pro které je práce s vězněnými osobami každodenní náplní jejich činnosti. Generální ředitelství je centrálním orgánem se sídlem v Praze a zastřešuje všechny vykonávané činnosti realizované organizačními jednotkami. Proto jsem považoval za nutné představit kompletní činnosti jednotlivých odborů a vrcholných představitelů, které jsou jako celek pro plnění úkolů potřebné a na většině úkolů dohromady vzájemně spolupracují. Řada generálních ředitelů po nástupu do funkce podporovala zřízení samostatné právní subjektivity věznic tak, aby ředitelé mohli rozhodovat o své věznici sami, zejména v ekonomických a personálních otázkách s podmínkou, že dále nezatíží státní rozpočet. Tento záměr zřízení, který v zahraničí běžně funguje, nebyl do dnešní doby uskutečněn. V případě zřízení samostatné právní subjektivity věznic by se mohlo generální ředitelství zaměřit na skutečně pouze metodickou činnost a odbornou pomoc. Požadavky jednotlivých organizačních jednotek jsou natolik rozdílné, že aplikace detailních jednotných postupů a činností, na kterých si generální ředitelství zakládá, jsou mnohdy nereálné a nevyhovují požadavkům a potřebám jednotlivých věznic. Právě při zřízení právní subjektivity věznic by generální ředitelství rámcově vymezovalo pouze závazné postupy činností a realizaci by ponechalo plně v kompetenci ředitelů. Je pochopitelné, že změny jdou udělat pouze s lidmi, kteří se dokáží s koncepcí nového generálního ředitele ztotožnit, a proto jsou při nástupu nového generálního ředitele funkce náměstků zpravidla zrušeny, přejmenovány, přeskupeny odbory do jejich působnosti spadající a tyto klíčové pozice jsou poté obsazeny novými lidmi.

Na příkladu věznice Plzeň jsem se snažil přiblížit činnosti zajišťované v oddělení vězeňské stráže, které jsou do jisté míry pro veřejnost atraktivní pro svoji rozmanitost. Především s činností příslušníků eskortní směny se lidé téměř denně setkávají ve sdělovacích prostředcích. U oddělení výkonu trestu jsem považoval za nutné představit práci odborných zaměstnanců, kteří se o odsouzené starají a připravují je k návratu do občanského života. Tato vysoce náročná činnost je ve valné většině veřejnosti skryta, byť téměř všichni vědí, co by odsouzení měli dělat pro to, aby se zpět do věznic již nevraceli. To by se ale neslučovalo s vězeňskými pravidly současnosti, ale spíše se středověkými praktikami. Tato práce je založena

na praktikování poznatků z penologického výzkumu a profesionálním výkonu odborných zaměstnanců vzhledem k tomu, že u většiny vězněných osob jsou negativním způsobem narušeny osobnostní rysy. Podstatná část vězněných osob je díky různým poruchám osobnosti, různým typům závislostí a sklonům k psychopatismu velmi špatně resociovatelná. Při plnění těchto vysoce náročných úkolů vězeňská služba spolupracuje se státními i nestátními organizacemi poskytujícími vězněným osobám odbornou pomoc, která mnohdy přesahuje brány věznic a pomáhá jim s návratem do občanského života.

Vězeňská služba je mezi ostatními bezpečnostními sbory v České republice na samém konci oblíbenosti, přestože zajišťuje prostřednictvím svých zaměstnanců celospolečensky potřebné služby na vysoce profesionální úrovni. Je to dozajista dáno tím, že oblast vězeňství byla dlouhou dobu tabuizována. Zpravidla se na veřejnost prostřednictvím sdělovacích prostředků dostanou zprávy o činnosti vězeňské služby pouze ve spojitosti s mimořádnými událostmi, které se čas od času stanou.

Vedení vězeňské služby se snaží o pozitivní prezentaci v očích veřejnosti, která se zpravidla uskutečňuje prostřednictvím praktických ukázek, zejména s tematikou eskortních činností, sebeobrany, ukázky služebních eskortních vozidel, praktické ukázky služební kynologie a pořádáním výchovných a přednáškových akcí a seminářů v oblasti prevence kriminality pro veřejnost a školská zařízení.

Vězeňská služba se dlouhodobě potýká s přeplněností věznic. V České republice je zřízeno 35 věznic, z toho 10 vazebních a dva detenční ústavy. Celková ubytovací kapacita vězeňských zařízení v České republice je stanovena pro 20 484 vězněných osob. Po jednorázové masivní amnestii prezidenta republiky ze dne 1. ledna 2013 byla na základě snížení počtu vězněných osob o 6 471 zrušena věznice Drahonice. V současnosti jsou ubytovací kapacity opět naplněny na více než 93 %, a ve spojitost s neustálým narůstáním počtů vězněných osob se realizuje znovuotevření zakonzervovaných věznic v Přílepech u Prahy a Poštorné u Břeclavy.

6 Resumé

Bachelor thesis is focused on the organization and operation of the Prison Service of the Czech Republic which is the government body of the prison system of the Czech Republic.

The Prison Service is established by Act no. 555/1992 Coll., about the Prison Service and Judicial Guard of the Czech Republic which is effective from 1st January 1993. The Prison Service was developed by the transformation of the former Corps of Correctional Education and it replaced this Corps. The Prison Service is an armed security force, a financial unit, an administrative office and a state organizational unit which is subordinated to the Ministry of Justice of the Czech Republic, the central government authority for the prison system and it represents the function of the state administration's founder in relation to the prison system. The head of the Prison Service is general director who is appointed and dismissed by the Minister of Justice.

The first part of this thesis gives an account of the general definition of the scope, it approximates tasks and activities which are secured by the Prison Service.

The second part is an introduction to the General Directorate which is a body of central government and administration of the Prison Service. This section presents the activities of the General Director, his deputies and the particular departments of the General Directorate .

The third part is devoted to selected organizational unit of the prison in Pilsen which is the largest prison in the Czech Republic for its accommodation capacity of 946 convicts and 206 defendants. There are presented the departments that are closely associated with the working with prisoners, the department of the Prison Guard and the department of the Punishment.

The department of the Prison Guard includes a basic introduction of the work and duties of members who provide guard and escort service of the prison. And the department of the Punishment deals with the work of civilian professionals who are providing care for prisoners, including selected examples of cooperation with other government bodies, local authorities and non-profit organizations providing specialized assistance to prisoners.

7 Přehled pramenů

7.1 Knižní zdroje

ANDREW, Coyle. *Řízení věznic v čase změn*. Praha: VSČR, 2004. ISBN 1213-9297. 110 s.

HENDRICH, Igor. *Vybrané kapitoly z penologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. ISBN 978-80-7348-574-1. 73 s.

HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní právo: obecná část, 8. vydání*. Praha: C.H.Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-254-3, 832 s.

HORIZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. upravené vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN: 978-80-7380-263-9, 240 s.

MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003. ISBN 80-7323-062-3, 129 s.

MAŘÁDEK, Vladimír. *Vězeňství*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2005. ISBN 978-80-7368-002-5, 203 s.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: ASPI, 2008. ISBN: 978-80-7357-351-5, 712 s.

PLAČEK, Michal. *Koncepce strategického controllingu ve Vězeňské službě*. Brno: KEY Publishing, 2011. ISBN 978-80-7418-094-1, 100 s.

RASZKOVÁ, Tereza, Stanislava, Hoferková. *Kapitoly z penologie I*. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2013. ISBN 978-80-7435-264-5, 125 s.

SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie I. díl, Úvod do teorie trestu a trestání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-206-6, 57 s.

SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie II. díl, Teorie a praxe zacházení s vězňnými osobami*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-204-3, 77 s.

SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie III. díl, Negativní jevy ve vězení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-205-0, 69 s.

SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-287-6, 80 s.

ŠEDIVÝ, F, Zdeněk, František, Šedivý. *Bory – Mírov*. Praha: Eva – Milan Nevole, 2008. ISBN, 143 s.

UHLÍK, Jan. *Historie vězení a vězeňství v Čechách*. Praha: Tiskárna vazební věznice Praha Pankrác, 2006, 225 s.

7.2 Právní předpisy

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 1/2012 Sb., kterým se vyhláší Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci mezi Vězeňskou službou České republiky a Policií České republiky

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 16/2007 Sb., kterým se vyhláší Dohoda o realizaci a podmínkách spolupráce mezi Vězeňskou službou ČR a Českým helsinským výborem

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 18/2013 Sb., o vězeňské a justiční stráž

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 20/2013 Sb., Dohoda o spolupráci mezi Vězeňskou službou České republiky a Celní správou České republiky.

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 21/2013 Sb., o vazebních věznicích a profilaci věznic Vězeňské služby České republiky

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 31/2014 kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby České republiky

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 37/2010 Sb., kterým se vyhláší Dohoda o spolupráci mezi Vězeňskou službou České republiky a Probační a mediační službou České republiky v oblasti zajišťování podkladů pro rozhodnutí soudu o možném podmíněném propuštění s dohledem

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 41/2008 Sb., kterým se vyhláší dohoda o duchovní službě

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 46/2014 Sb., kterým se vydává organizační řád Akademie Vězeňské služby České republiky

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 53/2009 Sb., kterým se vydává Statut samostatného oddělení interního auditu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 57/2010 Sb., kterým se vyhláší Dohoda o spolupráci Vězeňské služby České republiky a Institutu pro kriminologii a sociální prevenci

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 83/2006 Sb., o zahraniční spolupráci Vězeňské služby České republiky

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 8/2010 kterým se vyhláší Dohoda o spolupráci Vězeňské služby České republiky a občanského sdružení Sdružení pro prevenci kriminality – PRAK

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 12/2015 kterým se vyhlašuje Memorandum o spolupráci mezi Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity a Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 8/2015 kterým se vyhlašují Smlouvy o partnerství mezi Vězeňskou službou České republiky, Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, v. v. i., a Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby odnětí svobody

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 129/2008 Sb. o výkonu zabezpečovací detence

Zákon č. 137/2001 Sb. o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením

Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě

Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce

Zákon č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby

Zákon č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností

Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení

Zákon č. 341/2011 Sb. o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky

7.3 Internetové zdroje

<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/>

<http://www.vscr.cz/veznice-plzen-47/>

<http://www.vscr.cz/ivvs-straz-pod-ralskem-99/>

<http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/>

<http://www.clovekvtisni.cz/cs>

<https://www.pmscr.cz/odborne-cinnosti/>

<http://www.ok.cz/iksp/cinnost.html>

<http://www.cppt.cz/nase-zarizeni/drogove-poradenstvi-ve-veznici>

8 Slovníček odborných pojmů

Detenční ústavy – jsou instituce, které spojují požadavky na věznici a psychiatrickou léčebnu.

Diferenciace věznic - rozdělení věznic do 4 typů A – dohled, B – dozor, C – ostraha, D – zvýšená ostraha.

Penitenciární – tento pojem znamená vězeňský, týkající se vězeňství či týkající se zacházení s vězni.

Penologie – nauka o trestání, o druzích trestu a jejich účinnosti.

Postpenitenciární péče – je péče o propuštěné bývalé vězně.

Probace – práce probačního úředníka, kdy kontroluje pachatele, který není uvězněn, ale musí respektovat uložená omezení

Recidiva – návrat odsouzeného po výkonu trestu zpět do věznice z důvodu spáchání dalšího trestného činu.

Reedukace – (převýchova) snaha pomocí pedagogických metod, prostředků a forem rozvinout nevyvinuté osobnostní vlastnosti a pozměnit tyto vlastnosti společensky žádoucím způsobem.

Resocializace – slouží k dosahování nejsložitějších nápravně výchovných cílů. Je to složitý proces nápravy a převýchovy i změny vadné socializace.

Sebepoškozování – jakékoli úmyslné poškození zdraví u odsouzeného.

Zacházení – je to co, co děláme ve vězeňských zařízeních s vězni, abychom naplnili účel výkonu vazby a výkonu trestu a přitom jim neuškodili.

9 Klíčová slova

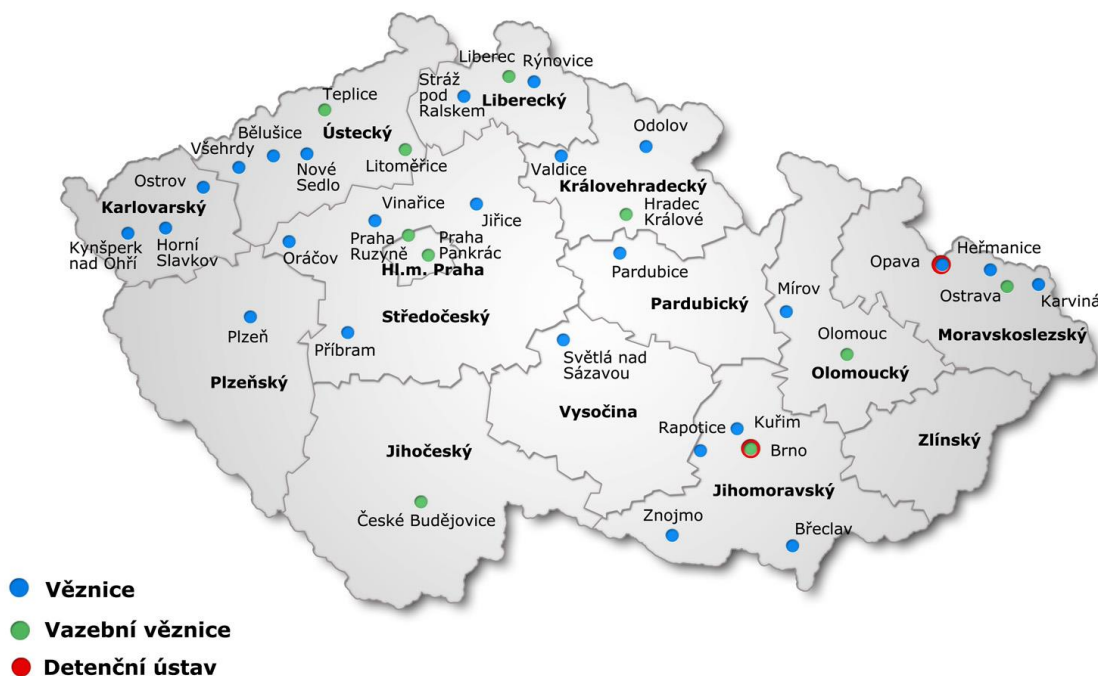
Vězeňská služba, vězeňství, vězeňská stráž, výkon trestu, odnětí svobody

10 Keyword

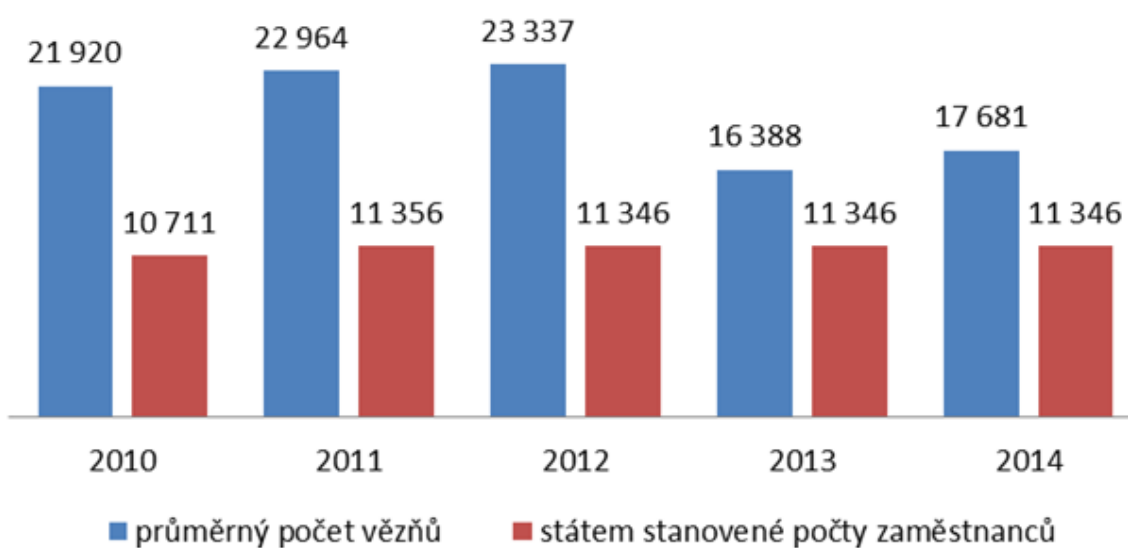
the Prison Service, prison system, prison guard, punishment, imprisonment

11 Přílohy

Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v ČR

Průměrné stavy odsouzených a státem stanovené počty zaměstnanců

Letecký pohled na věznici z roku 1935

Letecký pohled na věznici - současnost